

TEŞEKKÜR

Yoğun çalışmalarından zaman ayırıp bu raporu yayımlanmadan önce, bir tıp insanı gözüyle inceleyip, öneri ve eleştirilerini paylaşan, hatalarımızı düzelten **Sayın Prof. Dr. Aytağ ATICI**'ya şükranlarımızı sunarız.

I. GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı;

- Mayıs-2021 Ayında COVID-19 salgını nedeniyle Dünyada, 6 kıtada, Birleşik Krallık, Almanya, İtalya, Hindistan, İran, ABD, Brezilya, Japonya ve Türkiye’de kaç kişinin salgına yakalanacağı,
- Salgına yakalananlardan kaçının yaşamını yitireceği konusunda öngöründe bulunmak,
- Nisan-2021 öngörülerimizin ne ölçüde gerçekleştiğini irdelemek,
- Türkiye ve 29 bölge ülkesinin¹ olgu ve ölüm sayılarını karşılaştırarak, Nisan-2021 Ayında Türkiye’deki olgu sayılarındaki artışı değerlendirmek ve gerçek ölüm sayılarının kaç olabileceği konusunda öngöründe bulunmak,
- İllere göre “Haftalık Risk Değişimini” izlemek,
- Aşının Dünya’da ve Türkiye’deki gidişatını izleyip, ülkeler için tamamlanma tarihleri konusunda öngörülerde bulunmaktır.
- Düzenlenmesi beklenen Tokyo Olimpiyatları nedeniyle Japonya da “İzlenen Ülkeler” arasına eklendi.

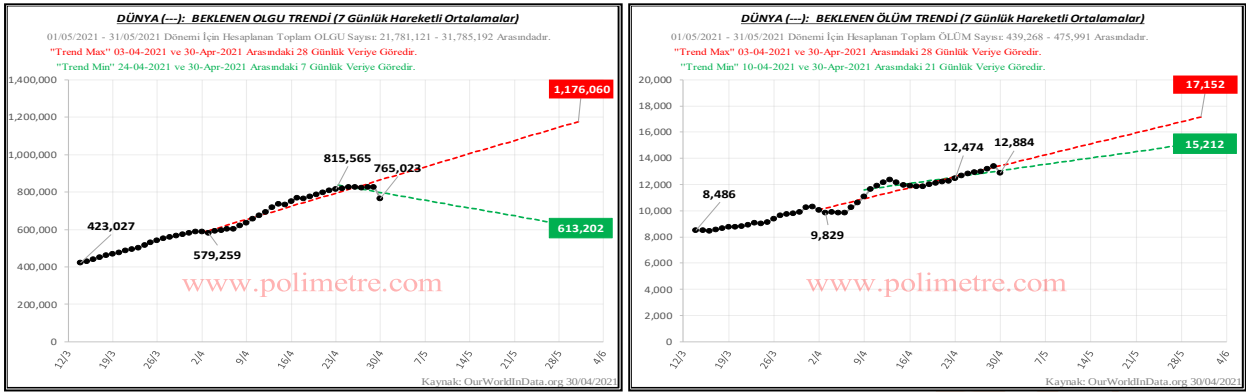
II. YÖNTEM

1. Olgu ve ölüm sayılarının öngörülmesinde kullanılan yöntem önceki raporlarda etraflıca açıklanan yöntemin aynısıdır.
2. Aşı Hızının ve Aşı Tamamlanma Tarihinin Belirlenmesi ile ilgili yöntem Mart-2021 Raporunda açıklanan yöntemin aynısıdır.
3. Aksi belirtilmedikçe bu raporda, 30-Nisan-2021 tarihli “OurWorldinData.org” verileri esas alınır.

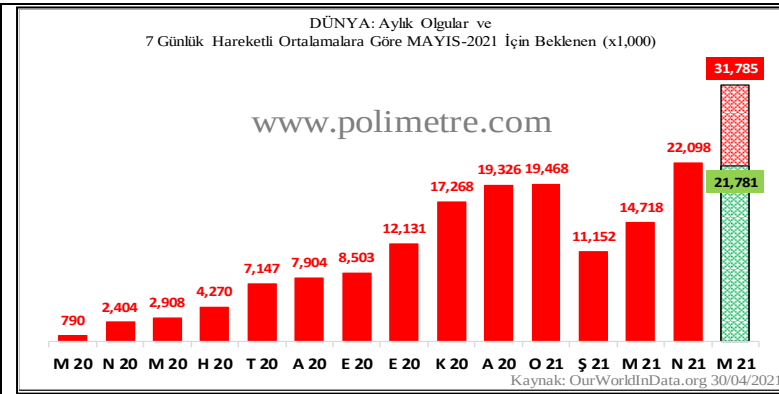
¹ ALMANYA, ARNAVUTLUK, AVUSTURYA, AZERBAYCAN, BELÇİKA, BİRLEŞİK KRALLIK, BOSNA HERSEK, BULGARİSTAN, ÇEK CUMHURİYETİ, ERMENİSTAN, FRANSA, GÜRCİSTAN, HOLLANDA, IRAK, İRAN, İSPANYA, İSVİÇRE, İTALYA, KARADAĞ, MACARİSTAN, MAKEDONYA, POLONYA, PORTEKİZ, ROMANYA, RUSYA, SİRBİSTAN, SLOVAKYA, UKRAYNA, YUNANİSTAN

III. MAYIS-2021 AYINDA BEKLENEN OLGU ve ÖLÜM SAYILARI

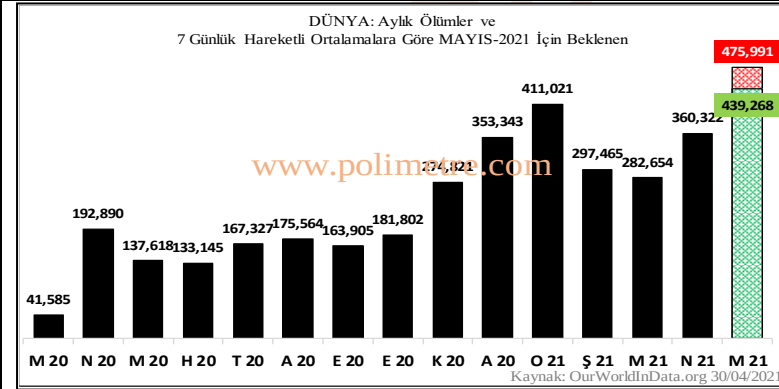
1. DÜNYA GENELİ

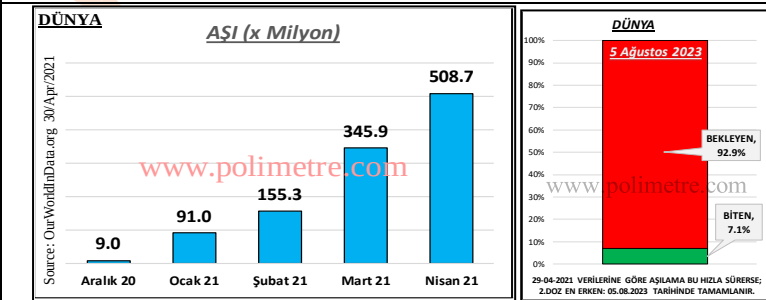
Şekil 1: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 2: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- DÜNYA

Şekil 3: COVID-19 kaynaklı Aylık Değişimi- DÜNYA

Şekil 4: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %50 artarak 22.1 milyon **(tarihi rekor)** olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olgularda artış/azalışın belirsiz olduğu, sayının 21.8 - 31.8 milyon arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 2)

ÖLÜMLER:

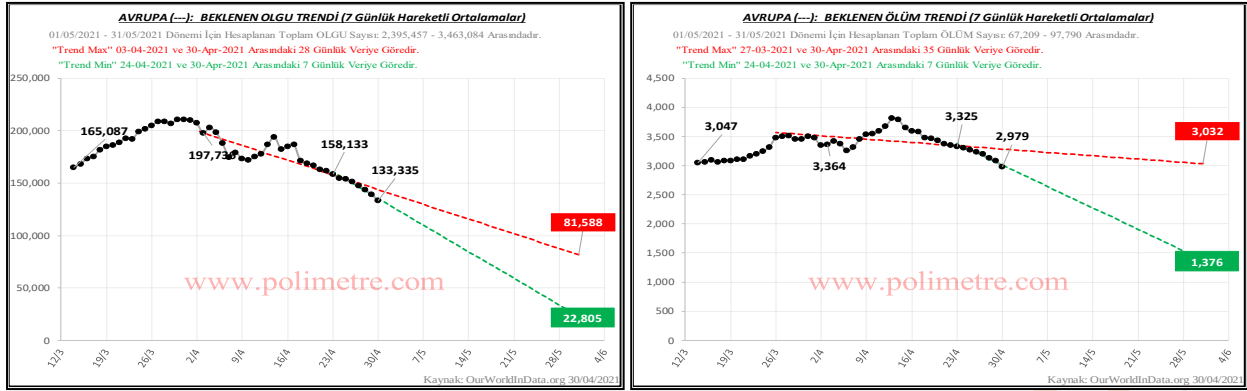
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %27 artarak 360 bin olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin artmaya devam edeceği, sayının 439 - 476 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 3)

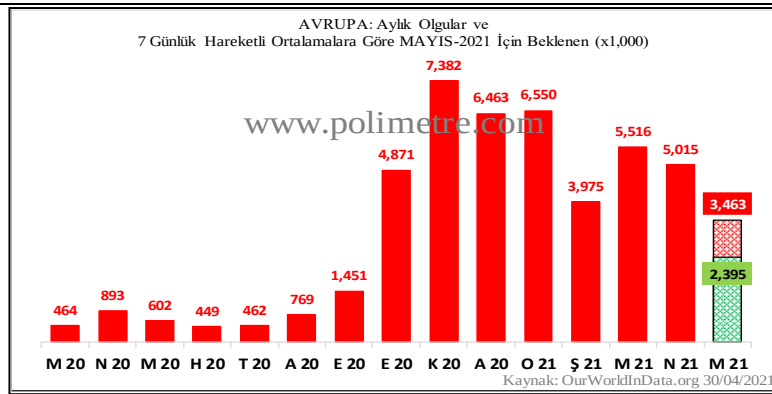
AŞI:

Nisan-2021 sonu itibarıyla Aşılanmanın %7.1 oranında tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, **Ağustos-2023**'te tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 4)

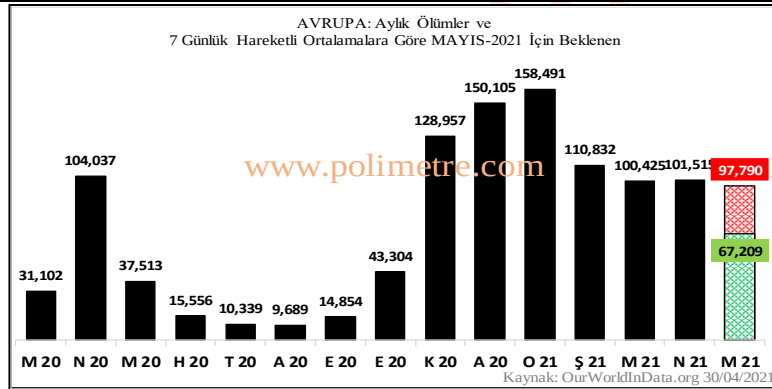
2 AVRUPA KİTASI

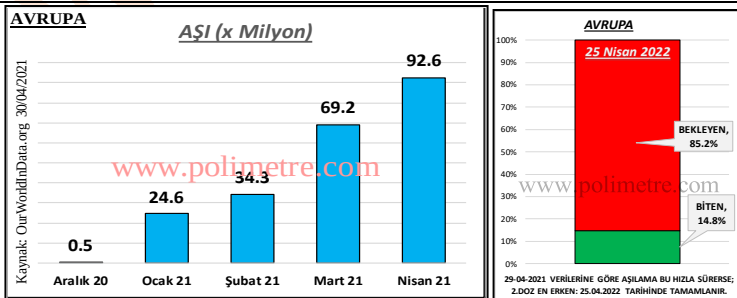
Şekil 5: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 6: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- AVRUPA

Şekil 7: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- AVRUPA

Şekil 8: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- AVRUPA

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %9 azalarak 5.0 milyon olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olguların azalmaya devam edeceği, sayının 2.4 - 3.5 milyon arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 6)

ÖLÜMLER:

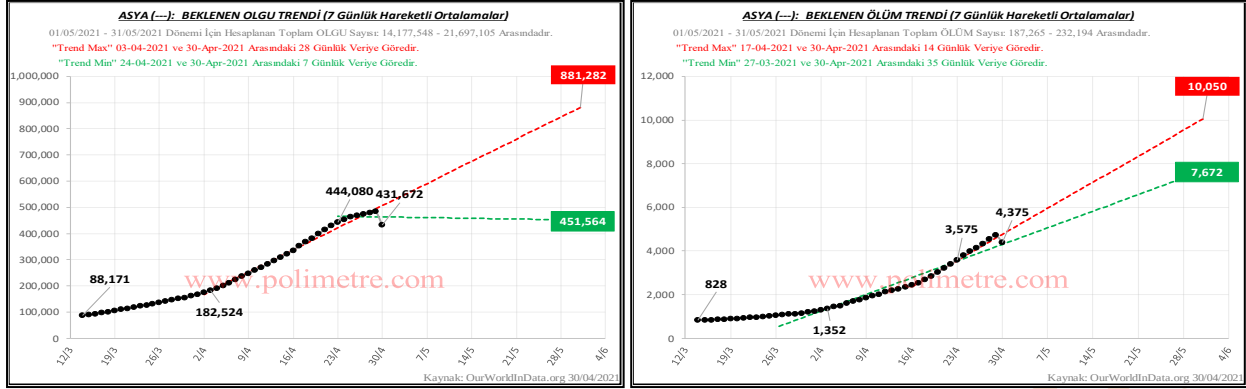
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %1 artarak 102 bin olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin azalacağı, sayının 67.2 - 97.8 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 7)

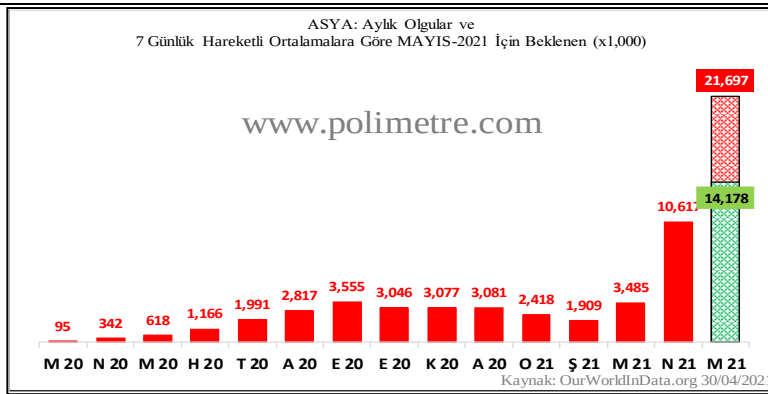
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılanma işinin %14.8 oranında tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, Nisan-2022 Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 8)

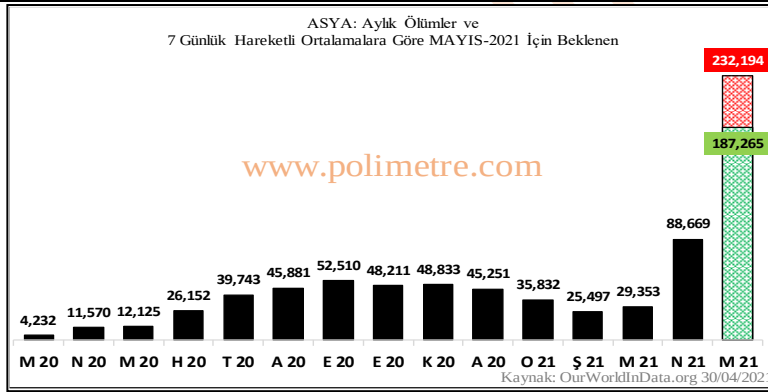
3. ASYA KITASII

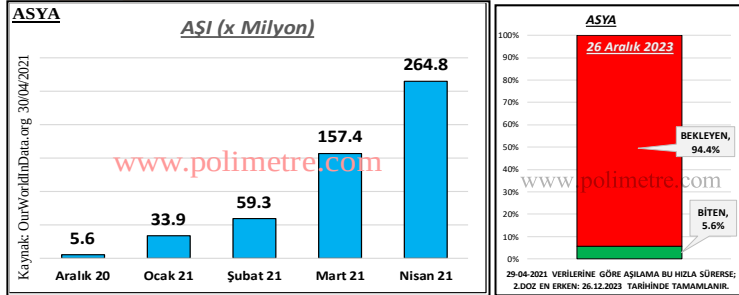
Şekil 9: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 10: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- ASYA

Şekil 11: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- ASYA

Şekil 12: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- ASYA

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %205 artarak 10.6 milyon (tarihi rekor) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olguların artmaya devam edeceği, sayının 14.2 - 21.7 milyon arasında (tarihi rekor) olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 10)

ÖLÜMLER:

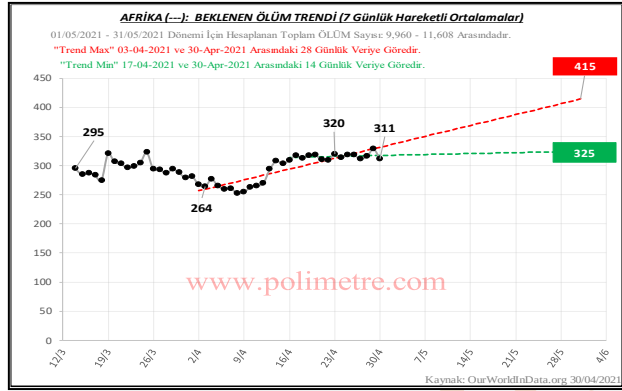
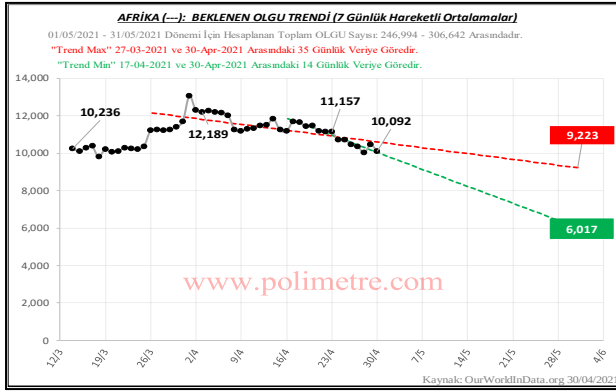
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %185 artarak 88.7 bin (tarihi rekor) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin artmaya devam edeceği, sayının 187 - 232 bin arasında (tarihi rekor) olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 11)

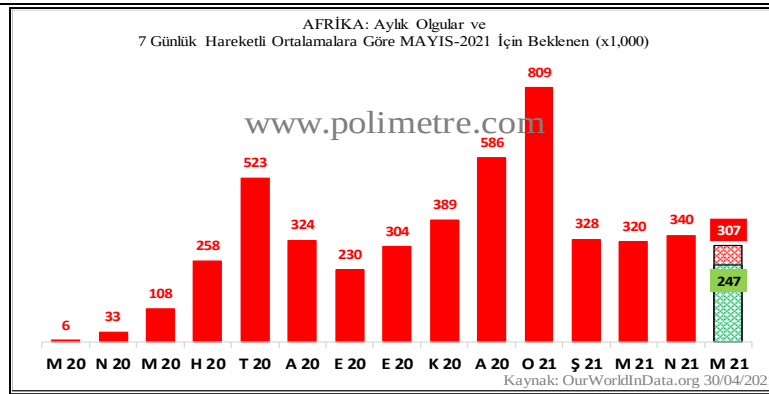
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılama işinin %5.6'sının tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, Aralık-2023 Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 12)

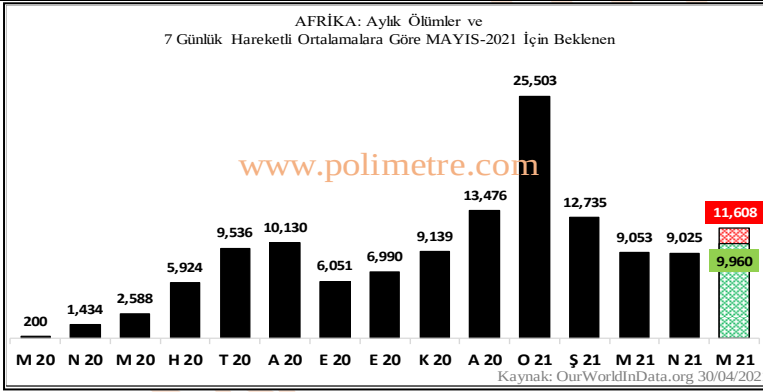
4. AFRIKA KITASI

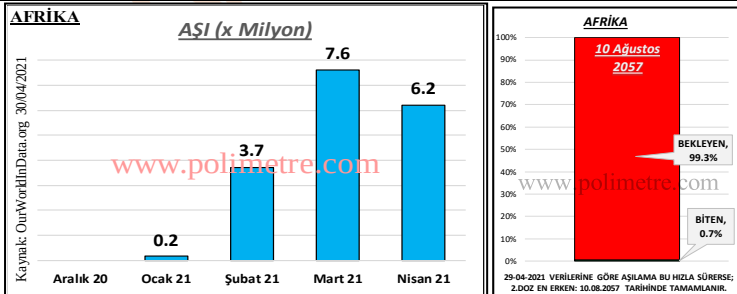
Şekil 13: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgü, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 14: Olgü Sayılarının Aylık Değişimi- AFRİKA

Şekil 15: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- AFRİKA

Şekil 16: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılamanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- AFRİKA

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgü sayıları, önceki aya göre %6 artarak 340 bin olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olguların azalacağı, sayının 247 - 307 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 14)

ÖLÜMLER:

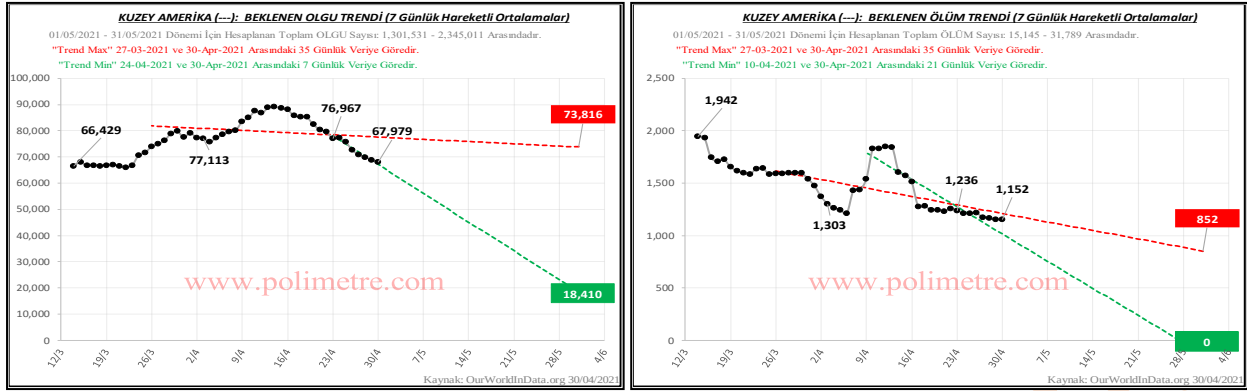
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %1 azalarak 9.0 bin olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin artacağı, sayının 9.9 - 11.6 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 15)

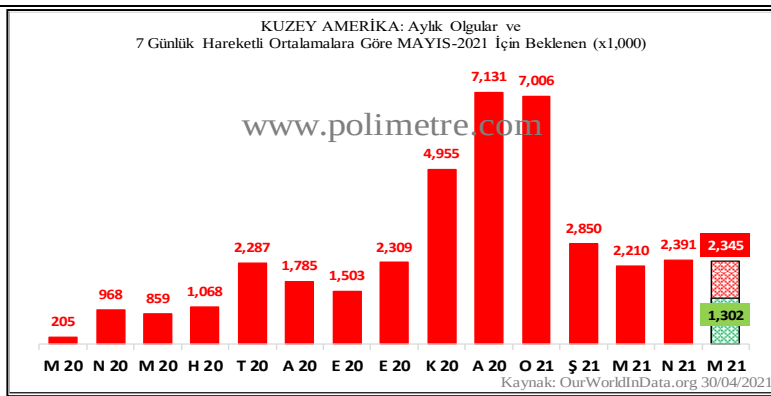
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılama işinin %0.7'sinin tamamlandığı, mevcut hızla aşılamanın, 2057 Yılında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 16)

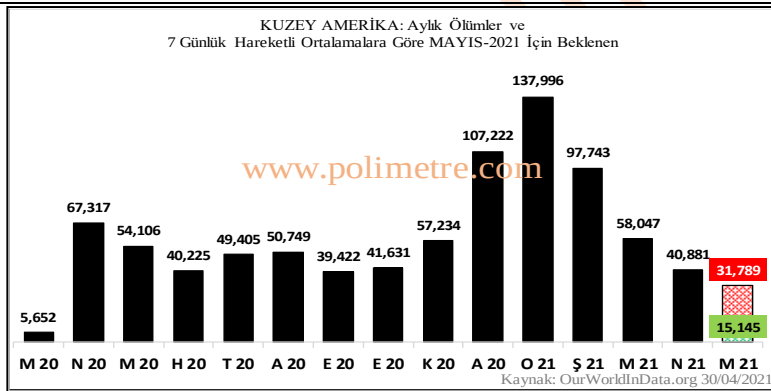
5. KUZEY AMERİKA KITASI

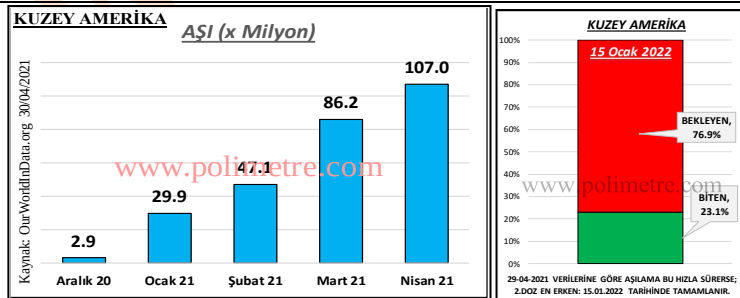
Şekil 17: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 18: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- KUZEY AMERİKA

Şekil 19: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- KUZEY AMERİKA

Şekil 20: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- KUZEY AMERİKA

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %8 artarak 2.4 milyon olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olguların azalacağı, sayının 1.3 - 2.3 milyon arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 18)

ÖLÜMLER:

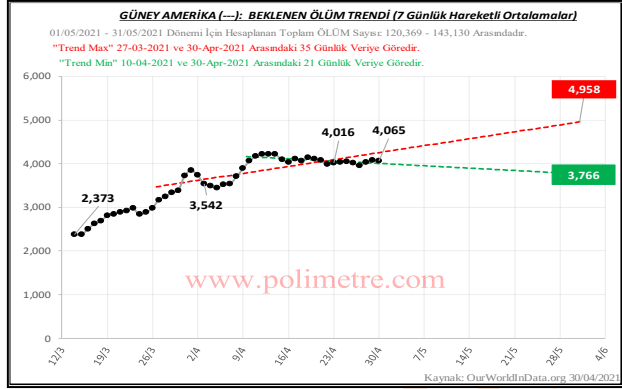
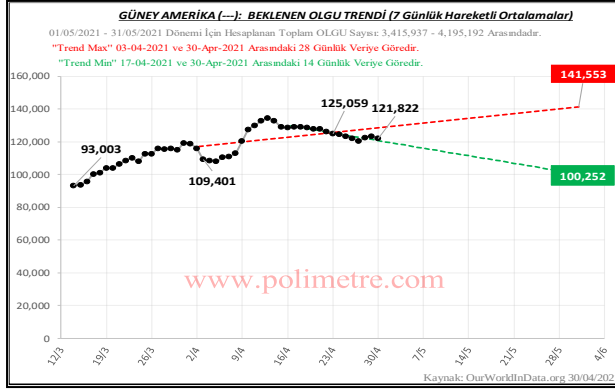
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %30 azalarak 40.8 bin (son 7 ayın minimumu) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin azalmaya devam edeceği, sayının 15.1 - 31.8 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 19)

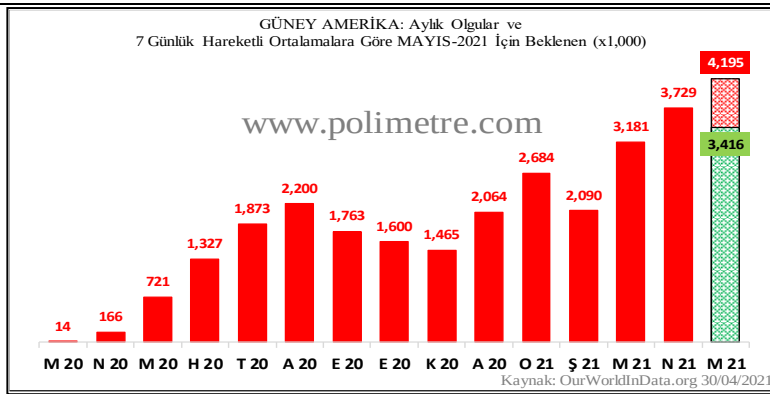
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılanma işinin %23.1'inin tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, Ocak-2022 Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 20)

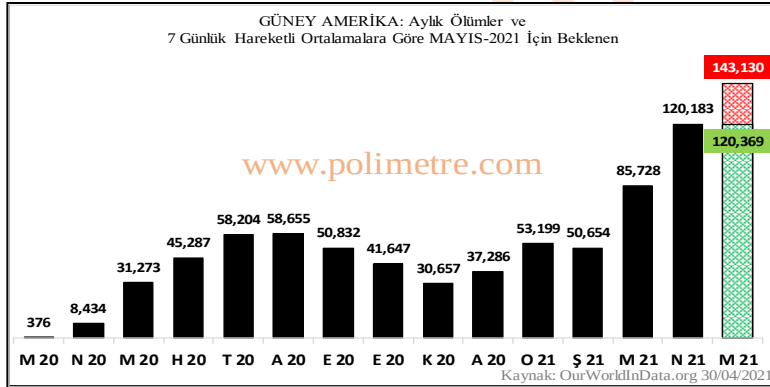
6. GÜNEY AMERİKA KITASI

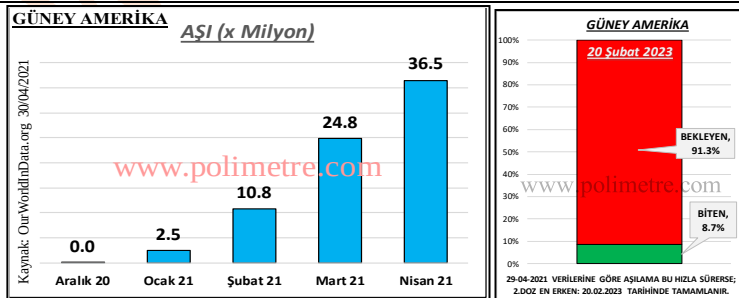
Şekil 21: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgü, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 22: Olgü Sayılarının Aylık Değişimi-
GÜNEY AMERİKA

Şekil 23: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi-
GÜNEY AMERİKA

Şekil 24: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih-
GÜNEY AMERİKA

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgü sayıları, önceki aya göre %17 artarak 3.7 milyon olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olgularda artış/azalışın belirsiz olduğu, sayının 3.4 - 4.2 milyon arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 22)

ÖLÜMLER:

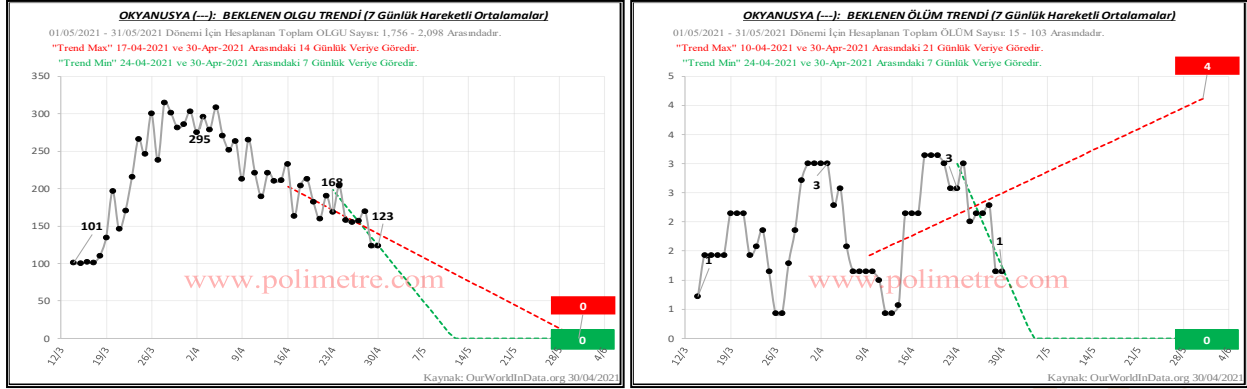
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %40 artarak 120 bin olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerde artış hesaplandığı, sayının 120 - 143 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 23)

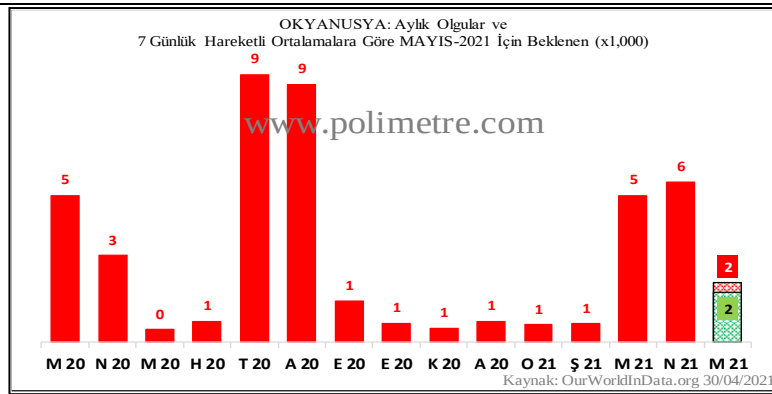
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılama işinin %8.7'sinin tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, **Şubat-2023** Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 24)

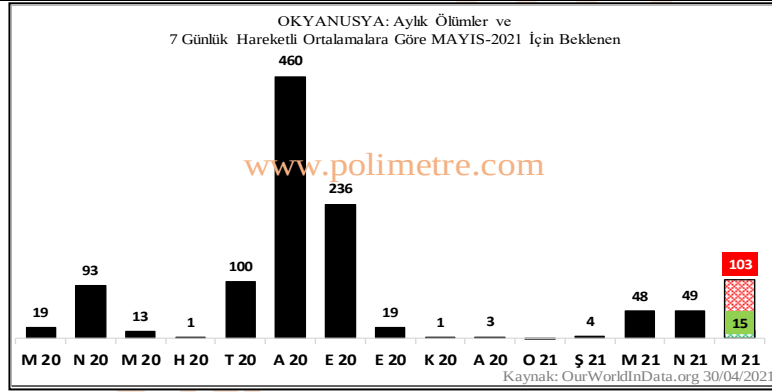
7. OKYANUSYA KITASI

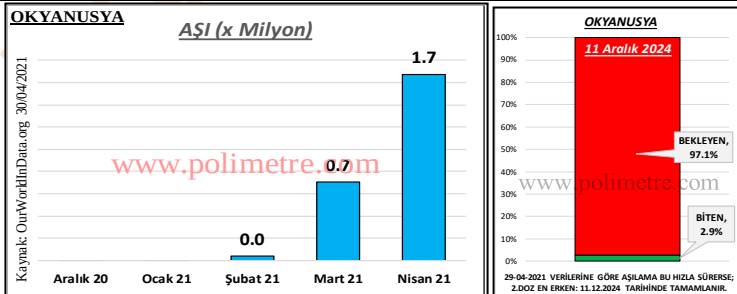
Şekil 25: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 26: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- OKYANUSYA

Şekil 27: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi-OKYANUSYA

Şekil 28: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- OKYANUSYA

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %9 artarak 5,659 olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olguların azalacağı, sayının 2 binden az olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 26)

ÖLÜMLER:

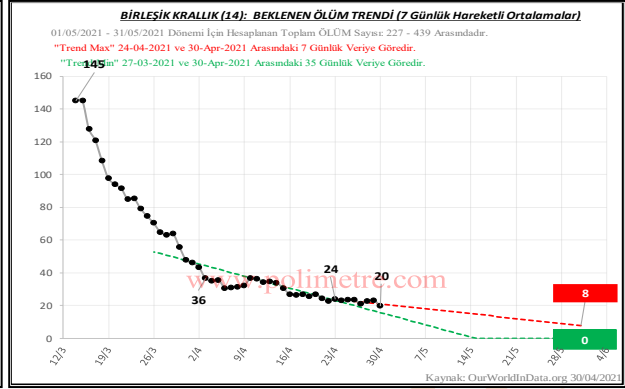
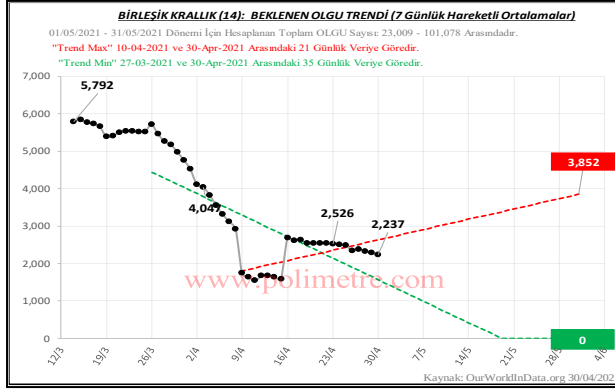
Mart-2021'de 48 olan ölüm sayıları Nisan-2021'de 49 oldu.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerde artış/azalışın belirsiz olduğu, sayının 15 - 103 arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 27)

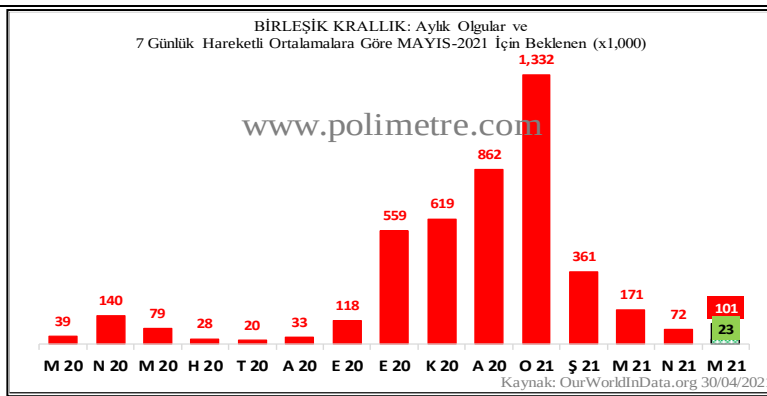
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılama işinin %2.9'unun tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, **Aralık-2024** Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 28)

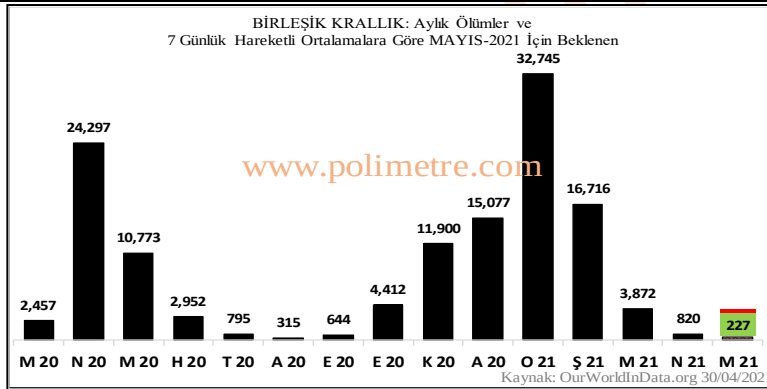
8. BİRLEŞİK KRALLIK (İNGİLTERE)

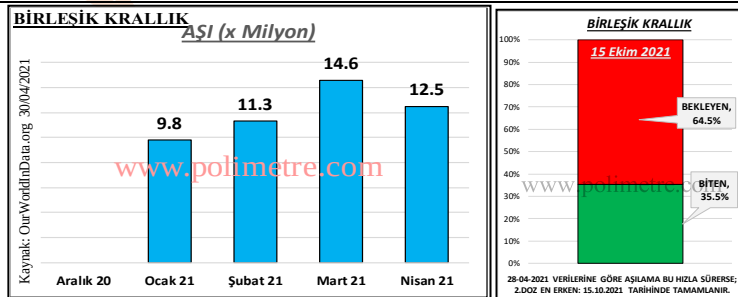
Şekil 29: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgü, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 30: Olgü Sayılarının Aylık Değişimi-
BİRLEŞİK KRALLIK

Şekil 31: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi-
BİRLEŞİK KRALLIK

Şekil 32: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- İNGİLTERE

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %58 azalarak 72 bin (son 8 ayın minimumu) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olgularda artış/azalışın belirsiz olduğu, sayının 23 - 101 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 30)

ÖLÜMLER:

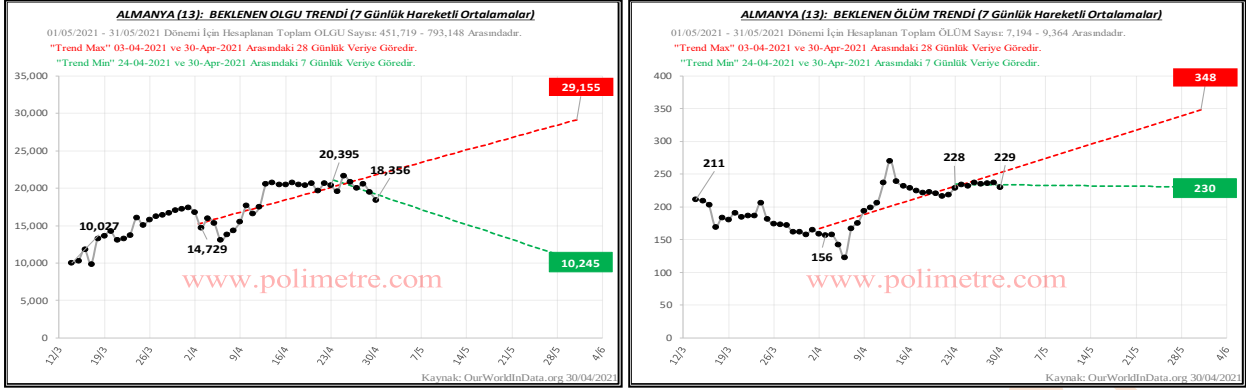
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %78 azalarak 820 (son 7 ayın minimumu) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin azalmaya devam edeceği, sayının 500'ün altında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 31)

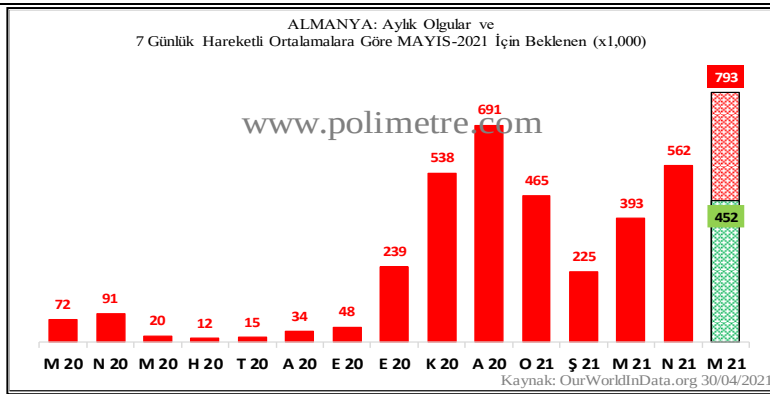
AŞI:

22-Nisan-2021 itibarıyla aşılanma işinin %35.5'inin tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, Ekim-2021 Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 32)

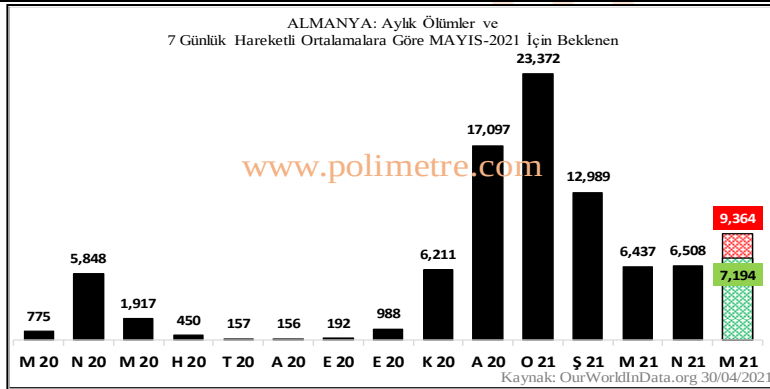
9. ALMANYA

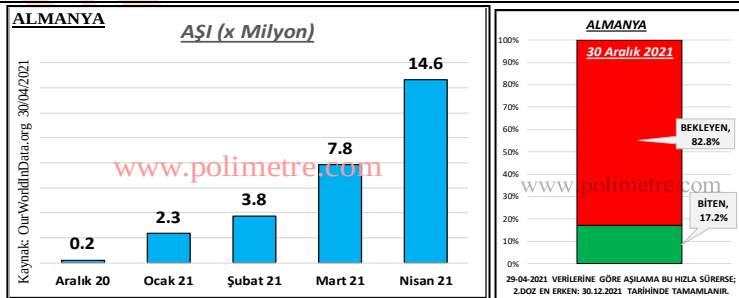
Şekil 33: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 34: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- ALMANYA

Şekil 35: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- ALMANYA

Şekil 36: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- ALMANYA

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %43 artarak 562 bin olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olgularda artış/azalışın belirsiz olduğu, sayının 452 - 793 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 34)

ÖLÜMLER:

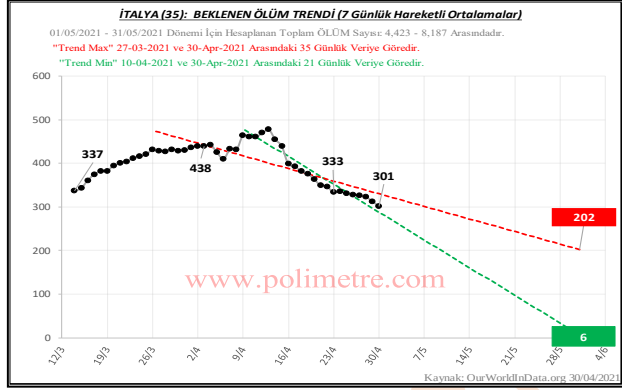
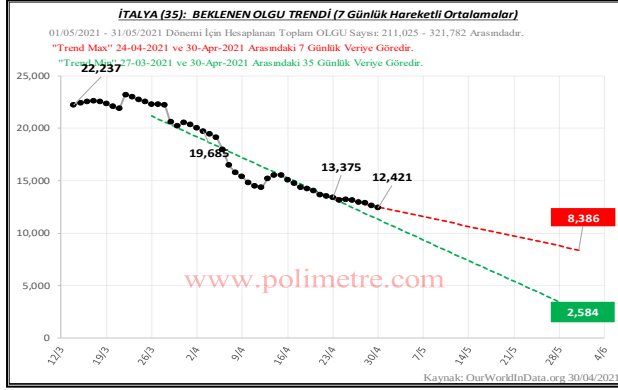
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %1 artarak 6,508 olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerde artış hesaplandığı, sayının 7.2 - 9.4 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 35)

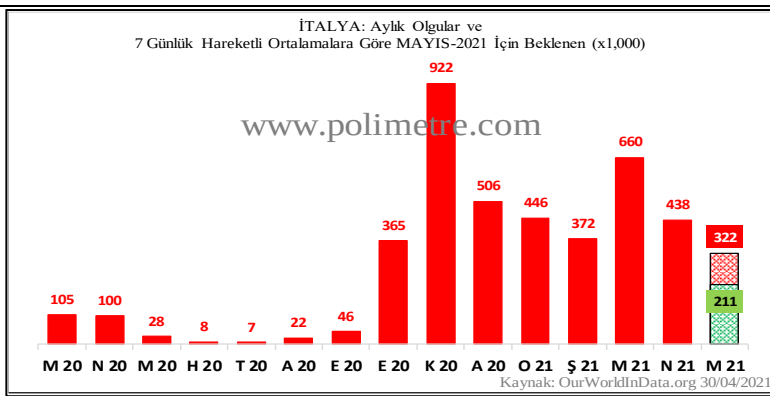
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılama işinin %17.2'sinin tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, **Aralık-2021** Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 36)

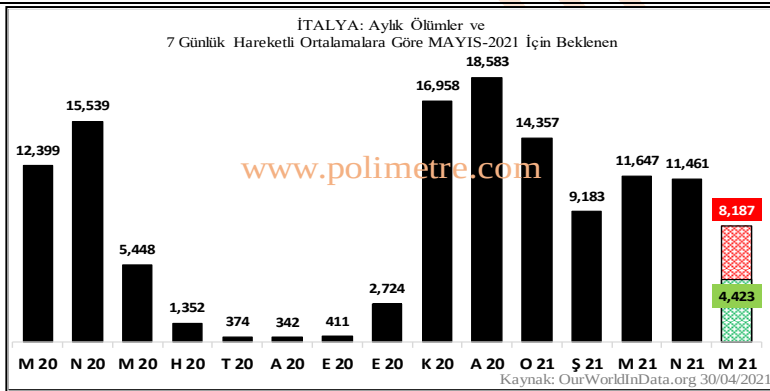
10. İTALYA

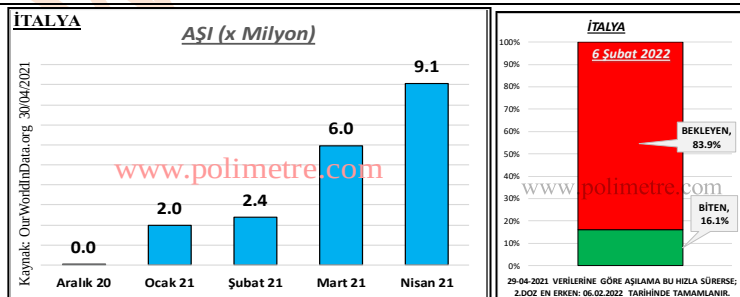
Şekil 37: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 38: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- İTALYA

Şekil 39: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- İTALYA

Şekil 40: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılamanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- İTALYA

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %34 azalarak 438 bin olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olguların azalmaya devam edeceği, sayının 211 - 322 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 38)

ÖLÜMLER:

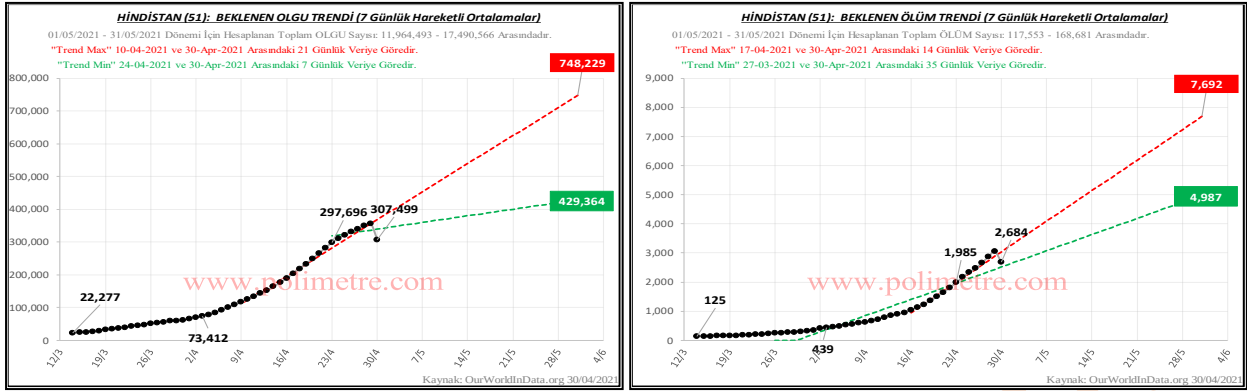
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %2 azalarak 11,461 olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin azalacağı, sayının 4,423 – 8,187 arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 39)

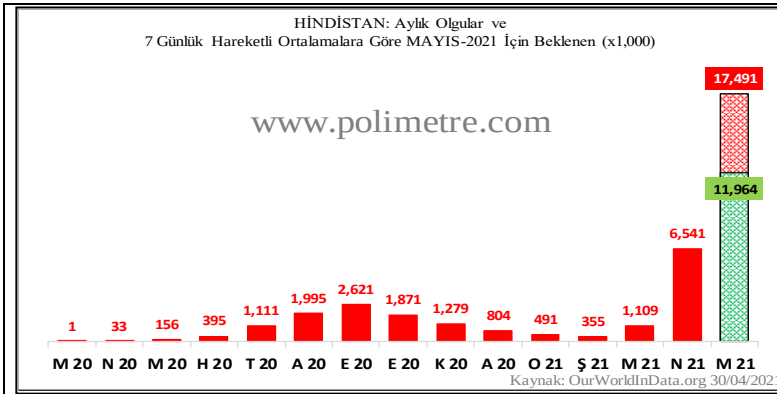
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılama işinin %16.1'inin tamamlandığı, mevcut hızla aşılamanın, Şubat-2022 Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 40)

11. HİNDİSTAN

Şekil 41: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

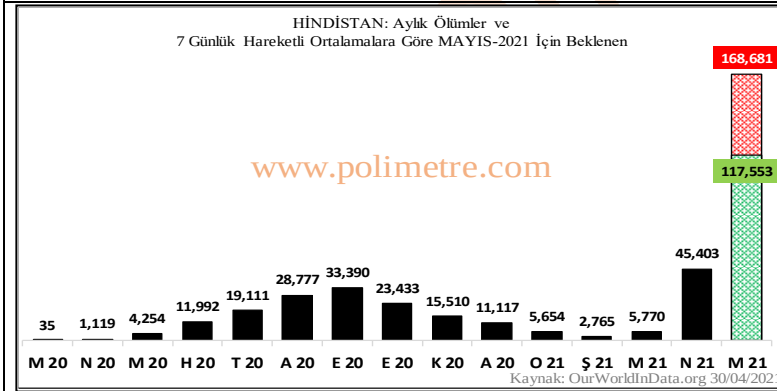

Şekil 42: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- HİNDİSTAN

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %490 artarak 6.5 milyon (tarihi rekor) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olguların artmaya devam edeceği, sayının 12.0-17.5 milyon arasında (tarihi rekor) olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 42)

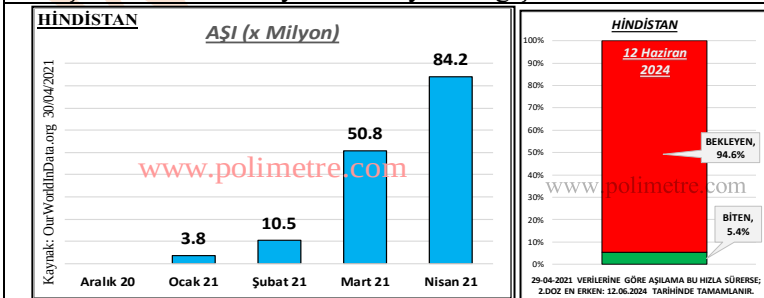

Şekil 43: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi-HİNDİSTAN

ÖLÜMLER:

Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %687 artarak 45.4 bin (tarihi rekor) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin artmaya devam edeceği, sayının 118-169 bin arasında (tarihi rekor) olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 43)

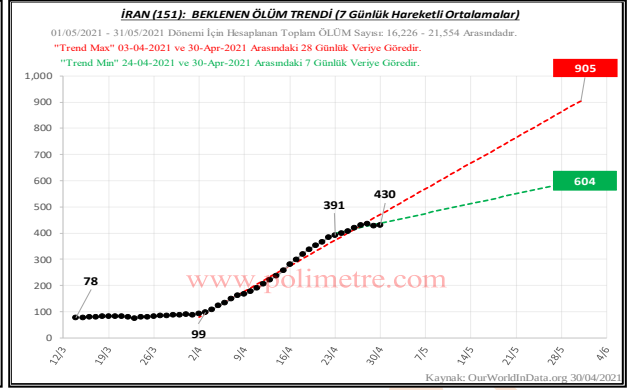
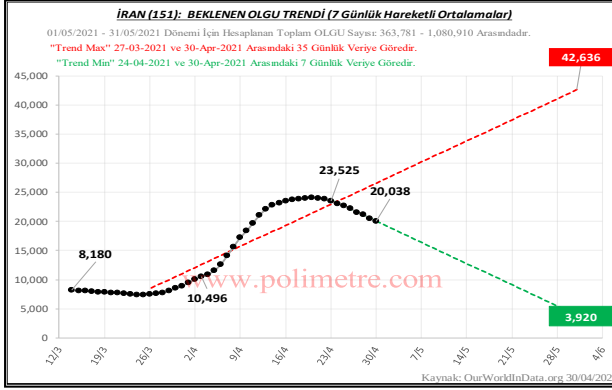

Şekil 44: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- HİNDİSTAN

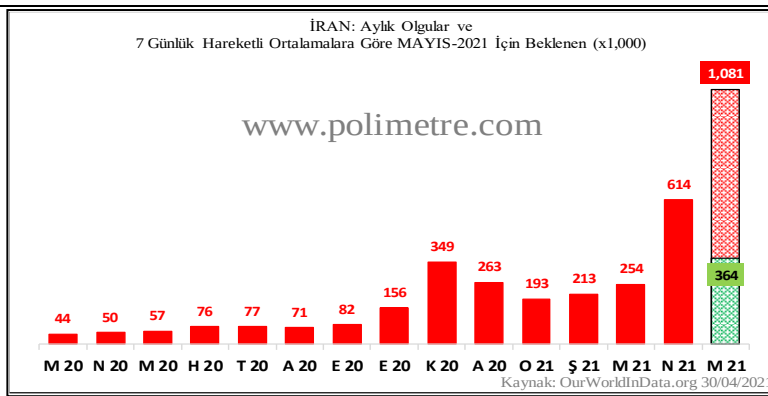
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılanma işinin %5.4'ünün tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, Haziran-2024 Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 44)

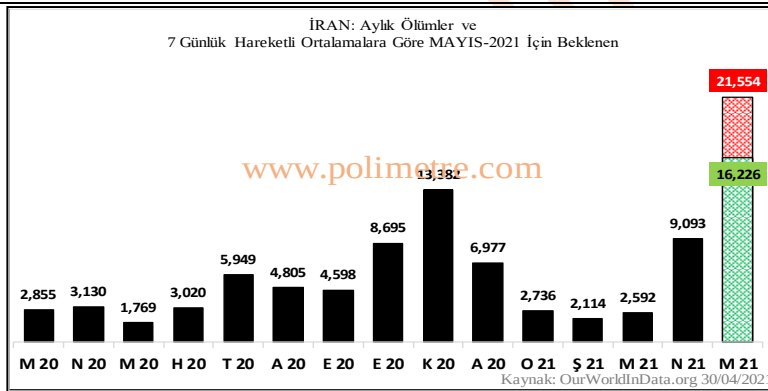
12. İRAN

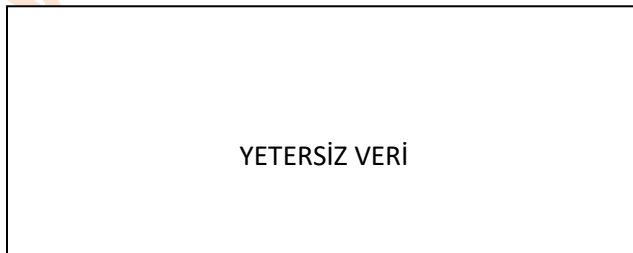
Şekil 45: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgü, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 46: Olgü Sayılarının Aylık Değişimi- İRAN

Şekil 47: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- İRAN

Şekil 48: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılamanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- İRAN

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %142 artarak 614 bin (tarihi rekor) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olgularda artış/azalışın belirsiz olduğu, sayının 364 bin – 1 milyon 81 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 46)

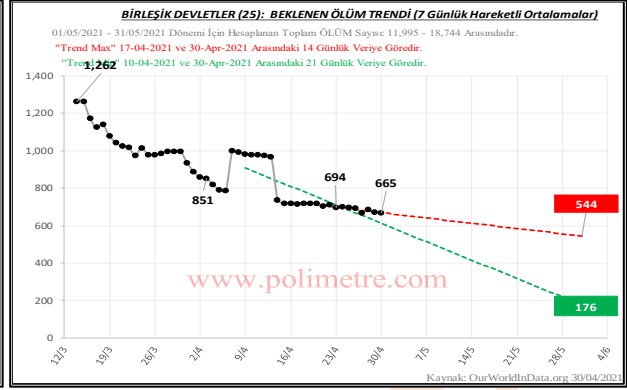
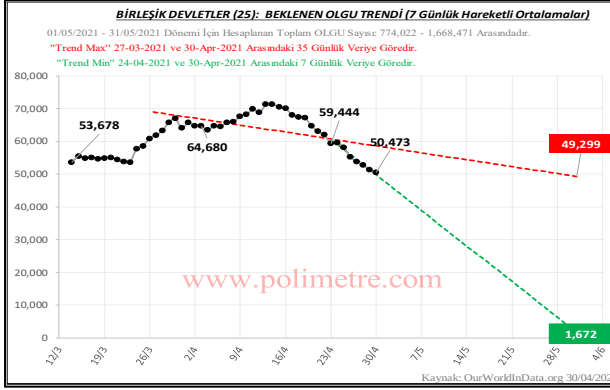
ÖLÜMLER:

Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %250 artarak 9,093 olarak gerçekleşti.

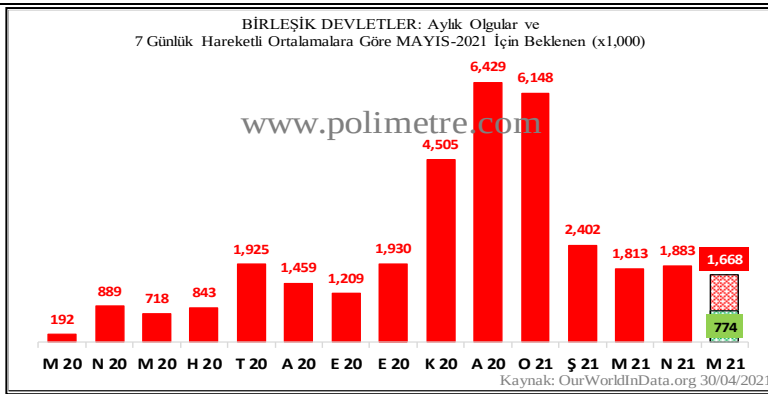
Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin artmaya devam edeceği, sayının 16.2 – 21.6 bin arasında (tarihi rekor) olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 47)

AŞI:

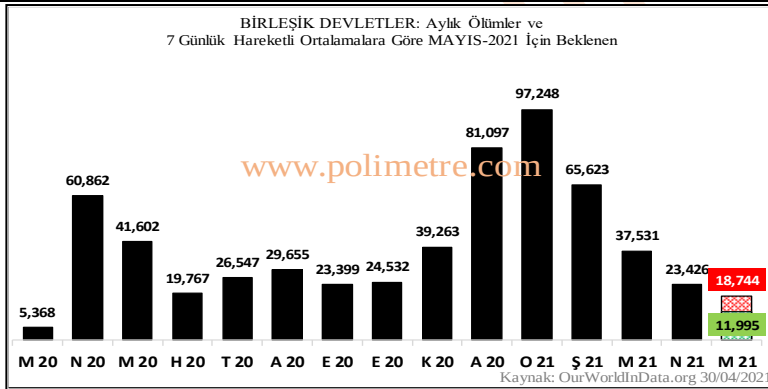
13. BİRLEŞİK DEVLETLER (ABD)

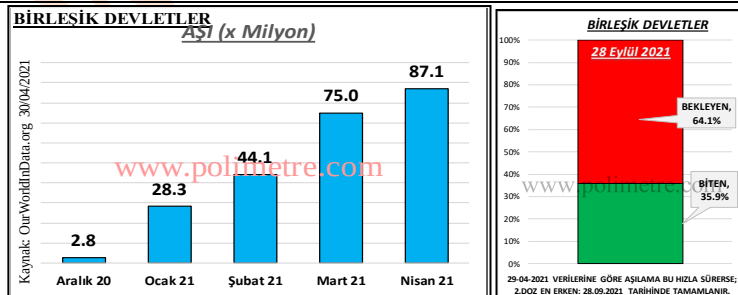
Şekil 49: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgü, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 50: Olgü Sayılarının Aylık Değişimi- ABD

Şekil 51: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- ABD

Şekil 52: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- ABD

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgü sayıları, önceki aya göre %4 azalarak 1.9 milyon olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olguların azalacağı, sayının 774 bin – 1.7 milyon arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 50)

ÖLÜMLER:

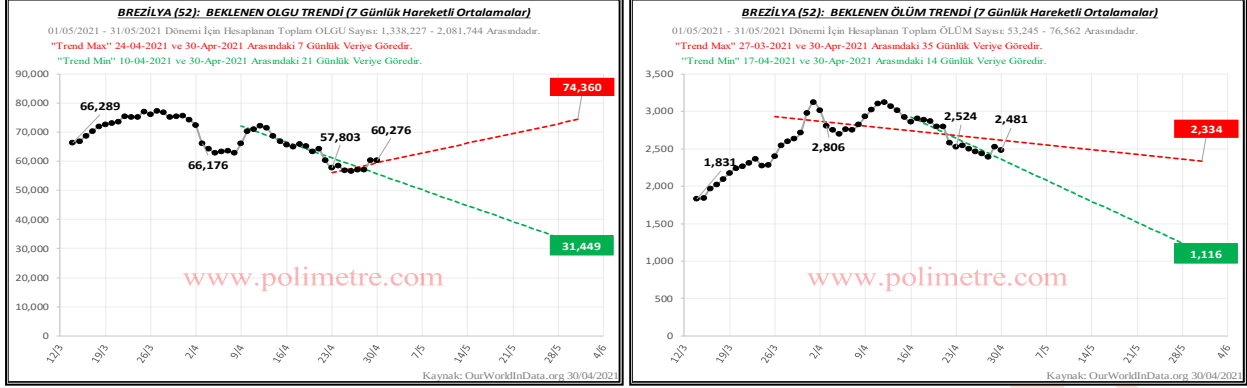
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %38 azalarak 23,426 (son 10 ayın minimumu) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin azalmaya devam edeceği, sayının 11.9 – 18.8 bin arasında (son 14 ayın minimumu) olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 51)

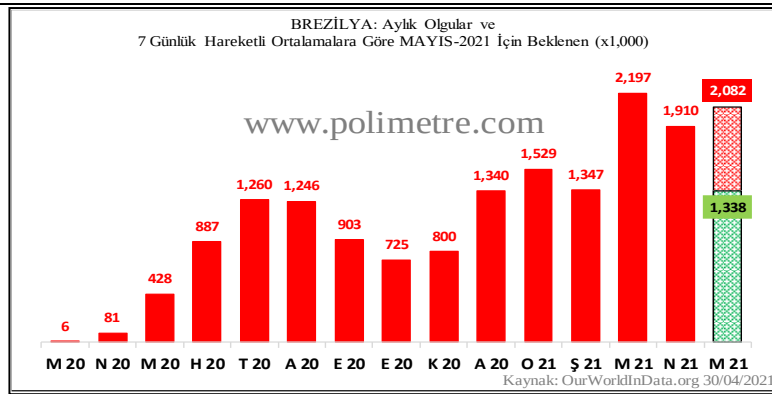
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılanma işinin %35.9'unun tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, Eylül-2021 Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 52)

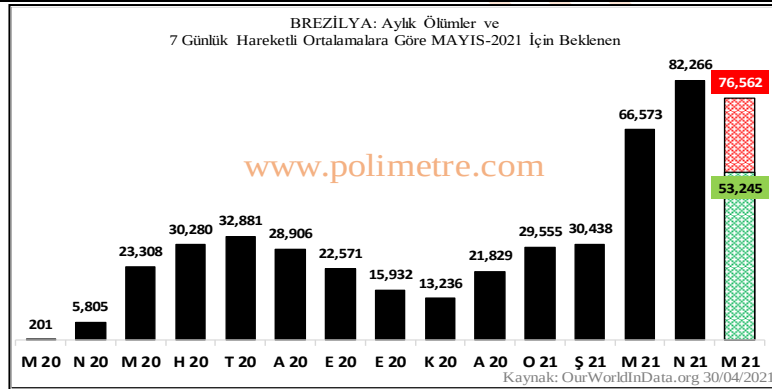
14. BREZİLYA

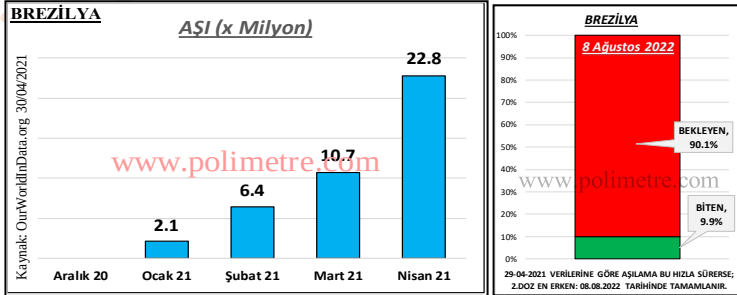
Şekil 53: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 54: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- BREZİLYA

Şekil 55: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- BREZİLYA

Şekil 56: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih - BREZİLYA

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %13 azalarak 1.9 milyon olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olguların artış/azalışının belirsiz olduğu, sayının 1.3 – 2.1 milyon arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 54)

ÖLÜMLER:

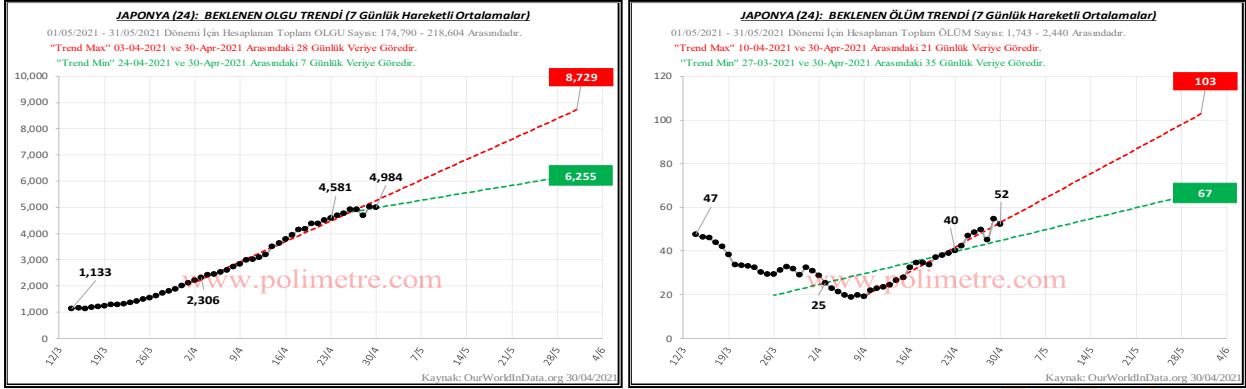
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %24 artarak 82,266 (tarihi rekor) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerde azalma beklendiği, sayının 53.2 – 76.6 bin arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 55)

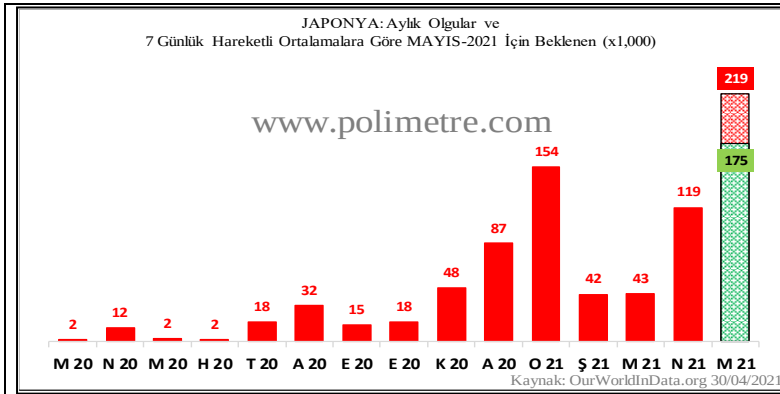
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılanma işinin %9.9'nin tamamlandığı, mevcut hızla aşılanmanın, Ağustos-2022 Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 56)

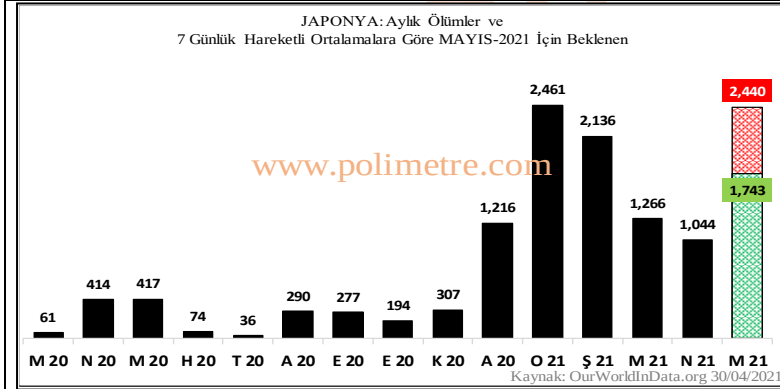
15. JAPONYA

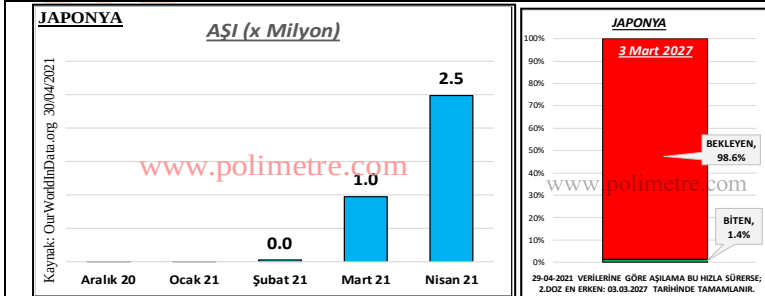
Şekil 57: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 58: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- JAPONYA

Şekil 59: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- JAPONYA

Şekil 60: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- JAPONYA

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %177 artarak 119 bin olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olguların artmaya devam edeceği, sayının 175 - 219 bin arasında **(tarihi rekor)** olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 58)

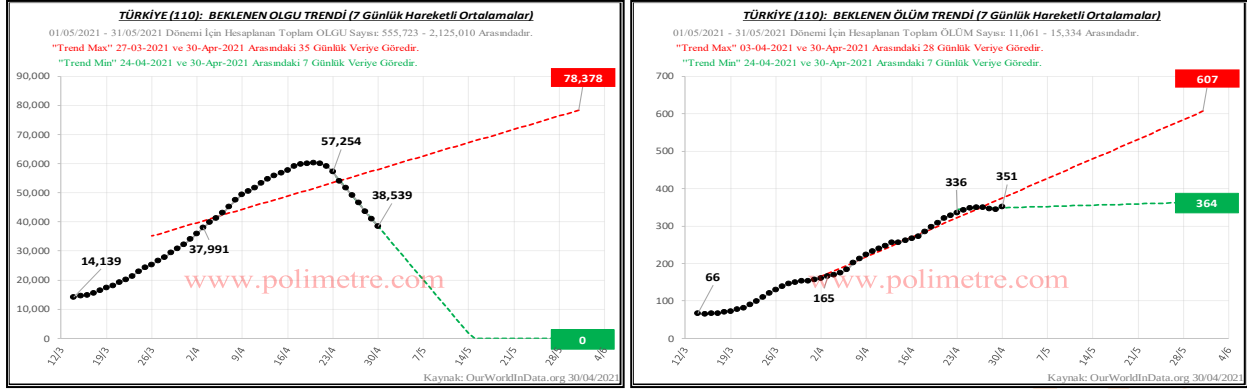
ÖLÜMLER:

Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %18 azalarak 1,044 olarak gerçekleşti.

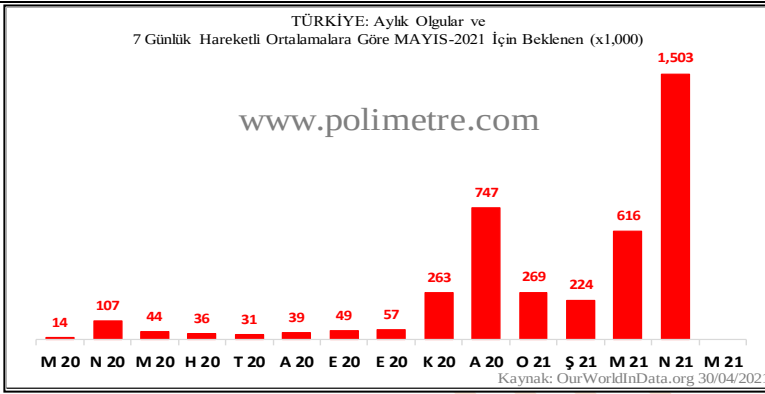
Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümlerin artacağı, sayının 1,743 - 2,440 arasında olacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 59)

Aşı çalışmaları çok yavaş ilerlemektedir. Bu hızla 2027 yılında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 60)

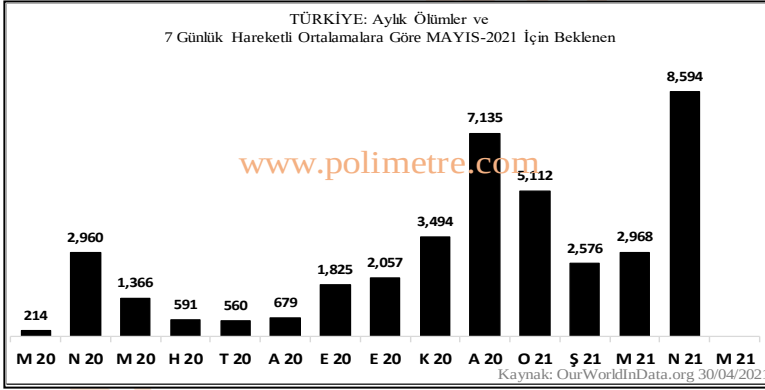
1. MERCEK ALTINA ALINAN ÜLKE “TÜRKİYE”

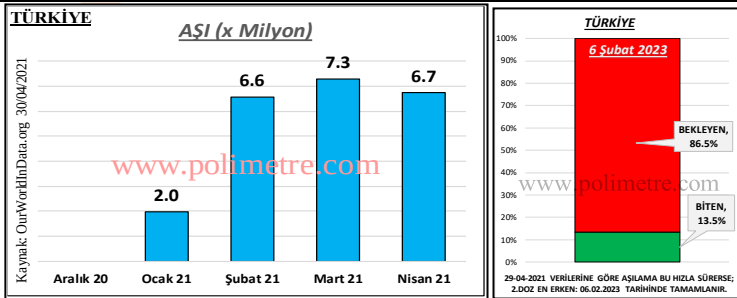
Şekil 61: Nisan-2021 Ayında Gerçekleşen Olgu, Ölüm Sayıları ve Mayıs-2021 İçin Beklenen Trend Çizgileri

Şekil 62: Olgu Sayılarının Aylık Değişimi- TÜRKİYE

Şekil 63: Ölüm Sayılarının Aylık Değişimi- TÜRKİYE

Şekil 64: Aylık Aşı Sayıları ve Aşılanmanın Tamamlanacağı Hesaplanan Tarih- TÜRKİYE

OLGULAR:

Nisan-2021 Ayında olgu sayıları, önceki aya göre %144 artarak 1.5 milyon (tarihi rekor) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı olgu sayılarında azalma beklenmektedir. (Şekil 62)

ÖLÜMLER:

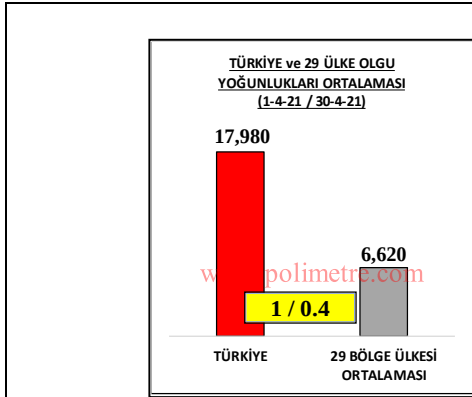
Nisan-2021 Ayında ölüm sayıları, önceki aya göre %190 artarak 8,594 (tarihi rekor) olarak gerçekleşti.

Mayıs-2021 Ayında COVID-19 kaynaklı ölümler hakkında yorum yapmamayı tercih ediyoruz. (Şekil 63)

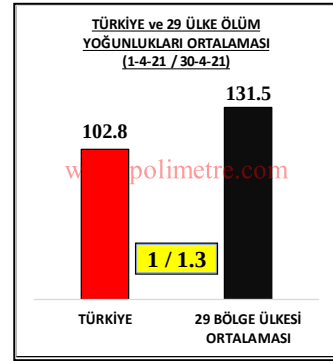
AŞI:

29-Nisan-2021 itibarıyla aşılanma işinin %13.5 oranında yapıldığı, mevcut hızla aşılanmanın, Şubat-2023 Ayında tamamlanacağı hesaplanmaktadır. (Şekil 64)

15.1 TÜRKİYE’NİN NISAN-2021 AYINDA AÇIKLADIĞI OLGU ve ÖLÜM SAYILARININ 29 BÖLGE ÜLKESİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI:

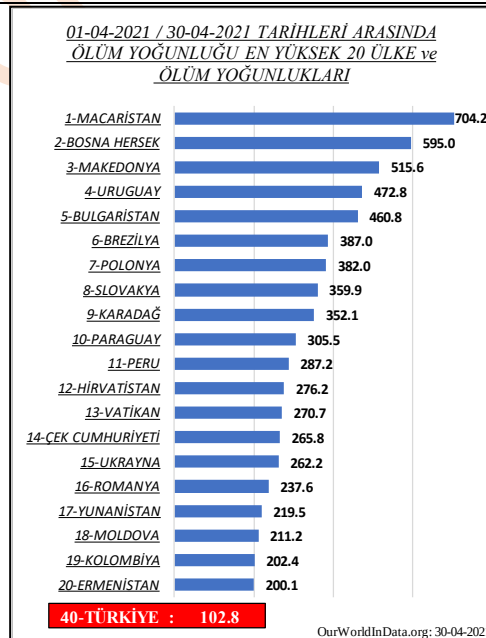
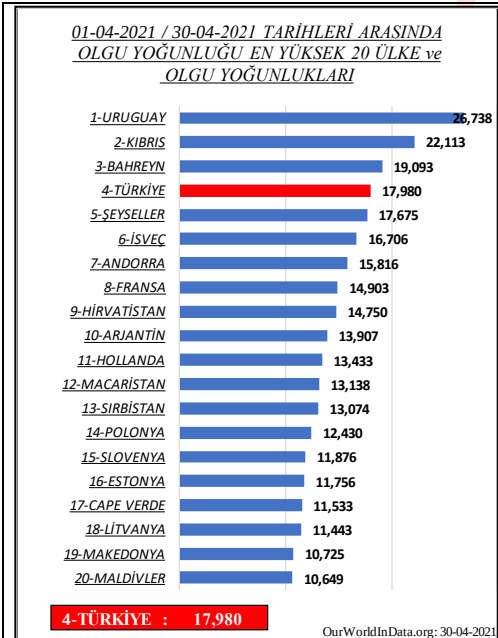

Şekil 65: Türkiye ve 29 Bölge Ülkesi Olgu Yoğunlukları Karşılaştırması (Nisan-2021)

Şekil 66: Türkiye ve 29 Bölge Ülkesi Ölüm Yoğunlukları Karşılaştırması (Nisan-2021)

- Nisan-2021 Ayında her 1 milyon kişiden; Türkiye’de 17,980 kişi Salgına yakalanırken, 29 Bölge Ülkesinde 6,620 kişi Salgına yakalandı. (**Türkiye’nin %63 eksiği**)
- Nisan-2021 Ayında her 1 milyon kişiden; Türkiye’de Salgın nedeniyle 102.8 kişi yaşamını yitirirken, 29 Bölge Ülkesinde 131.5 kişi yaşamını yitirdi. (**Türkiye’nin %28 fazlası**)
- 29 Bölge ülkesi verileri Türkiye’nin normali olsaydı; Nisan-2021 Ayı için Türkiye’de,
 - ❖ 1,503,409 olarak açıklanan OLGU sayısı 553,500
 - ❖ 8,594 olarak açıklanan ÖLÜM sayısı 10,990 olurdu.

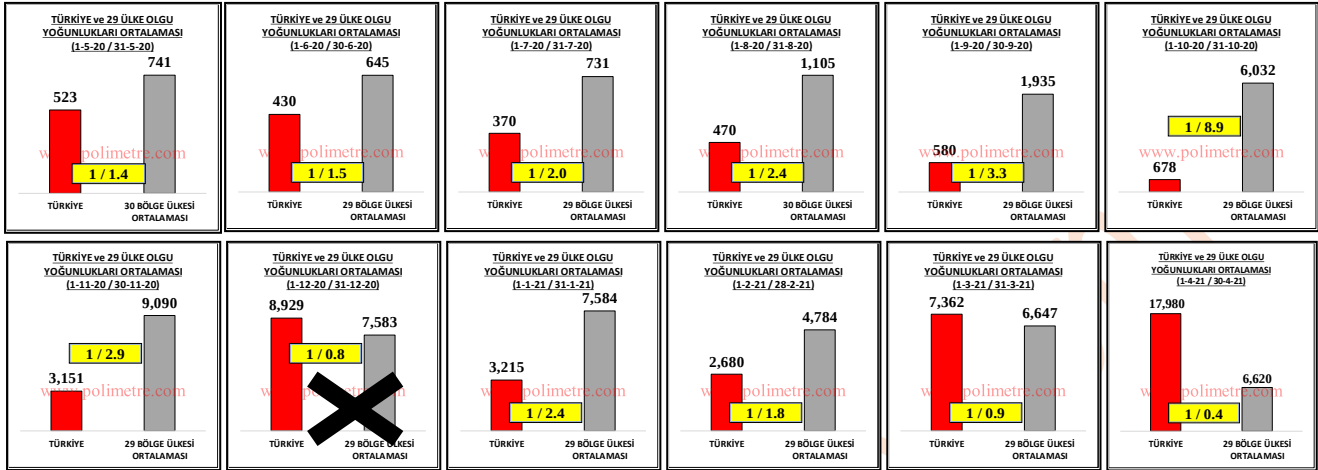

Şekil 67: Nisan-2021 Olgu ve Ölüm Sayıları Yüksek Ülkeler Sıralaması

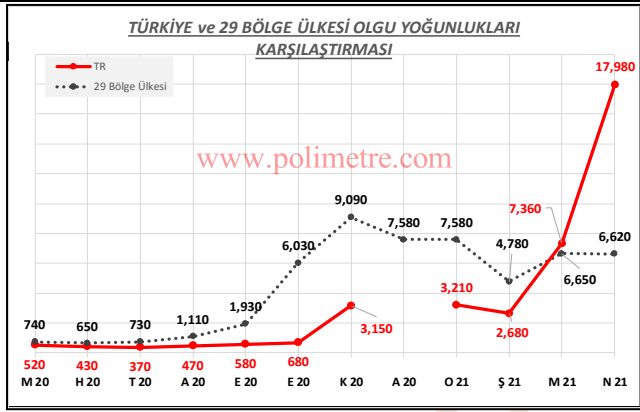
Nisan-2021 Ayında Türkiye, olgu yoğunluğu (1 milyon kişideki olgu sayısı) sıralamasında Dünya’da 4’üncü, ölüm yoğunluğu (1 milyon kişideki ölüm sayısı) sıralamasında 40’ıncı sıradadır. (Şekil 67)

Rakamların doğru olduğu varsayılırsa, vatandaşlarının salgına yakalanmasını önlemekte başarısız olan Türkiye’nin, Salgına yakalananları yaşatmak konusunda başarılı olduğu söylenebilir...

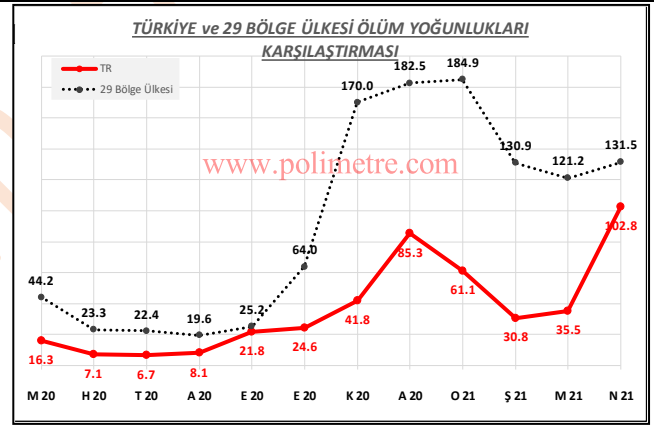
15.2 NISAN-2021 AYINDA TÜRKİYE’DE AÇIKLANAN OLGU SAYILARI NORMAL Mİ?

Şekil 68: Türkiye ve 29 Bölge Ülkesinin Olgu Yoğunluklarının Karşılaştırılması²
(X : Aralık-2020 Ayı, Türkiye geriye dönük veri düzeltmesi nedeniyle dikkate alınmamaktadır.)

Şekil 69: Türkiye ve 29 Bölge Ülkesinin Olgu Yoğunluklarının Zamana Bağlı Değişimi

Şekil 70: Türkiye ve 29 Bölge Ülkesinin Ölüm Yoğunluklarının Zamana Bağlı Değişimi

- Aralık-2020 Ayı hariç³, Mayıs-2020 ve sonraki 9 ayda Türkiye’nin Olgu Yoğunluğu⁴ hep “29 Bölge Ülkesi Olgu Yoğunluğunun” altındadır. Türkiye’nin olgu yoğunluğu, ilk kez Mart-2020 Ayında Bölge Ülkelerinin biraz (%11) üzerine çıktı. Nisan-2021 Ayında ise Bölge Ülkelerinin yaklaşık 3 katı oldu. (Şekil 69)
- Türkiye’nin Ölüm Yoğunluğu Salgının başlangıcından beri her zaman Bölge Ülkelerinin altındadır. Özellikle Ekim-2020’den sonra da çok altındadır (Şekil 70).

Bu durum;

- a. “Bakanlığın veri açıklamak konusunda yeni bir politika izlemeye başladığının işareti” veya
- b. Özellikle Nisan-2021 ayında “halkı salgından korumak konusunda Bakanlık Politikasının başarısızlığının ilanı”
- c. “Ölüm sayılarının tam olarak açıklanmaması” olarak değerlendirilebilir.

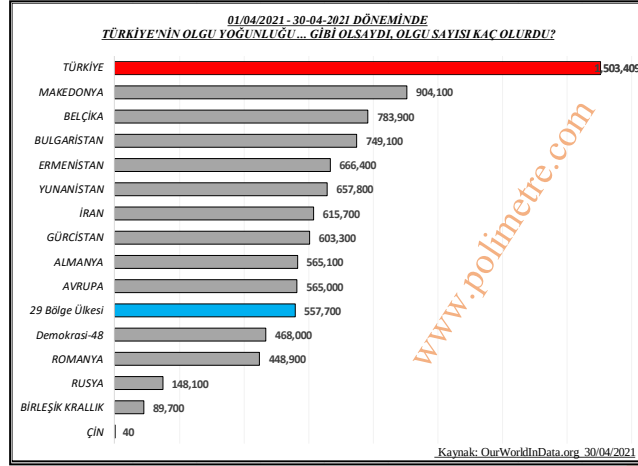
² Önceki rapordaki grafiklere göre bazı farklılıklar vardır. Nedenleri;

- a) Bölge Ülkeleri Ortalamasına Türkiye’nin dahil edilmemesi,
- b) Olgu Yoğunluğunun, 29 Ülkelerin Olgu Yoğunlukları Ortalaması yerine 29 ülkedeki olgu sayıları toplamının, nüfusları toplamına oranına göre hesaplanması,
- c) Türkiye nüfusunda yapılan bir düzeltmedir.

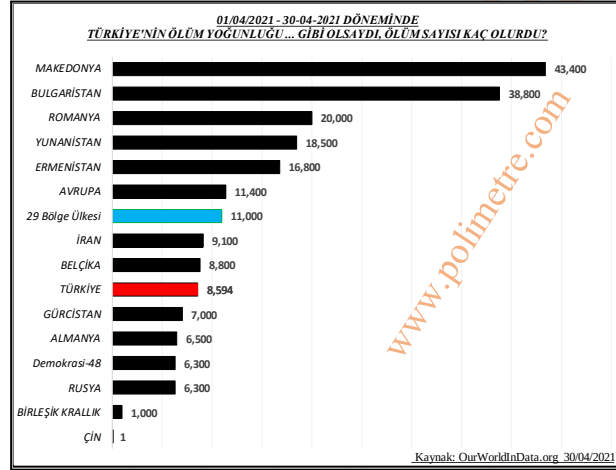
³ Aralık-2020 Ayının hariç tutulmasının sebebi, 10-Aralık-2020 günü Türkiye’nin olgu sayılarına geçmişteki tüm olgu sayılarından fazla miktarda ilave ile geçmişe dönük düzeltme yapılmasıdır.

⁴ Olgu Yoğunluğu: Belirli bir dönemde 1 milyon kişiye belirlenen olgu sayısıdır.

15.3 TÜRKİYE’NİN OLGU ve ÖLÜM YOĞUNLUKLARI BAZI BÖLGE ÜLKELERİNDEKİ GİBİ OLSAYDI, NISAN-2021 AYI OLGU / ÖLÜM SAYILARI NE KADAR OLURDU?

Şekil 71: Nisan-2021 Ayında Türkiye’nin Olgu/Ölüm Yoğunluğu Bazı Bölge Ülkelerinde Olduğu Kadar Olsaydı Türkiye’nin Olgu Sayısı Kaç Olurdu

Şekil 72: Nisan-2021 Ayında Türkiye’nin Olgu/Ölüm Yoğunluğu Bazı Bölge Ülkelerinde Olduğu Kadar Olsaydı Türkiye’nin Ölüm Sayısı Kaç Olurdu

Nisan-2021 Ayında Türkiye’de toplam ölüm sayısı 8,594 olarak açıklandı.

Türkiye’nin ölüm yoğunluğu; Bulgaristan gibi olsa, ölüm sayısı 38,800 Çin’deki gibi olsa sadece 1(bir) olurdu.

Mart-2021 Ayında bölge ülkeleri ile benzerlik gösteren Türkiye’deki olgu yoğunluğunun,

Nisan-2021 Ayında Bölge Ülkelerinin çok üzerine çıktığı görülmektedir.

Olgu yoğunluğu bölge ülkelerinin çok üzerinde olan Türkiye’nin (Şekil 71) ölüm yoğunluğu bölge ülkelerinin oldukça altında olması (Şekil 72) normal gözükmemektedir.

Nisan-2021 Ayında Bölge Ülkelerinde, testi pozitif çıkan her 50 kişiden 1’i yaşamını yitirken, Türkiye’de testi pozitif çıkan her 175 kişiden sadece 1’i yaşamını yitirdi.

Nisan-2021 Ayında Halkının salgına yakalanmasını önlemekte Bölge Ülkelerine göre başarısız olan Türkiye’nin, salgına yakalananları yaşatmak konusunda bu denli başarılı olması ancak sağlık çalışanlarımızın özverileri çabaları ile mümkün olabilir.

15.4 İLLERİN OLGU YOĞUNLUKLARI

İllerin olgu yoğunlukları veri setlerinin ilk 2'si uluslararası standartlara⁵ uygun olarak, haftanın son günü "PAZAR" olacak şekilde yayımlandıktan sonra, üçüncü ve sonraki veri setlerinin, hiç bir uluslararası standarda uygun olmadan, haftanın son gününü "CUMA" olarak yayımlaması kabul edilemez bir durumdur.

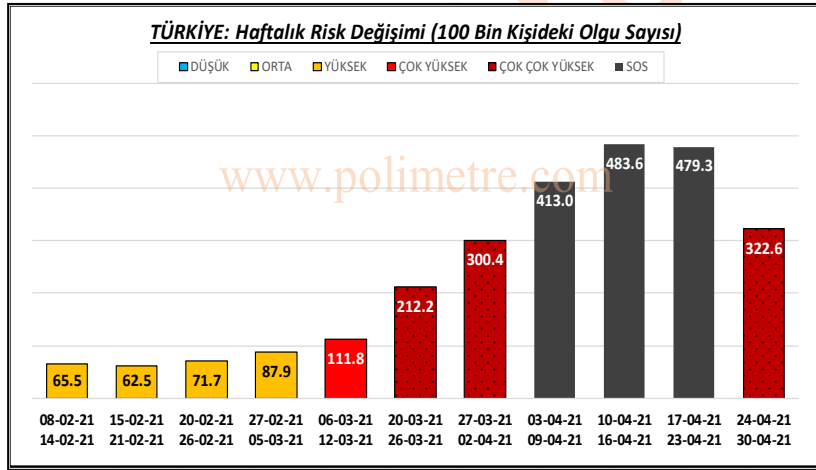
İllerin Risklerinin haftalık değişimleri Şekil 73-74'de görülmektedir.

Risk haritasının anlam kazanabilmesi için test ve ölüm sayılarının da illere dağılımı açıklanmalıdır.

Daha iyisi; ilçelerin haftalık test, aşı, olgu, ölüm sayılarının yaş gruplarına ve cinsiyetlere göre açıklanmasıdır.

Bakanlığın her hafta Cuma saat 20:00 de yayımlanması mümkün olan, "Risk Haritasını" 30 gün, "İllere Göre Vaka Sayısı Tablosunu" 3-4 gün gecikmeyle yayımlaması kurumsal ciddiyetle bağdaşmamaktadır.

ŞEFFAFLIK gereği, "Risk Haritası" ve "İllere Göre Vaka Sayısı Tablosunun" eş zamanlı ve düzenli olarak yayımlanması beklenmektedir.

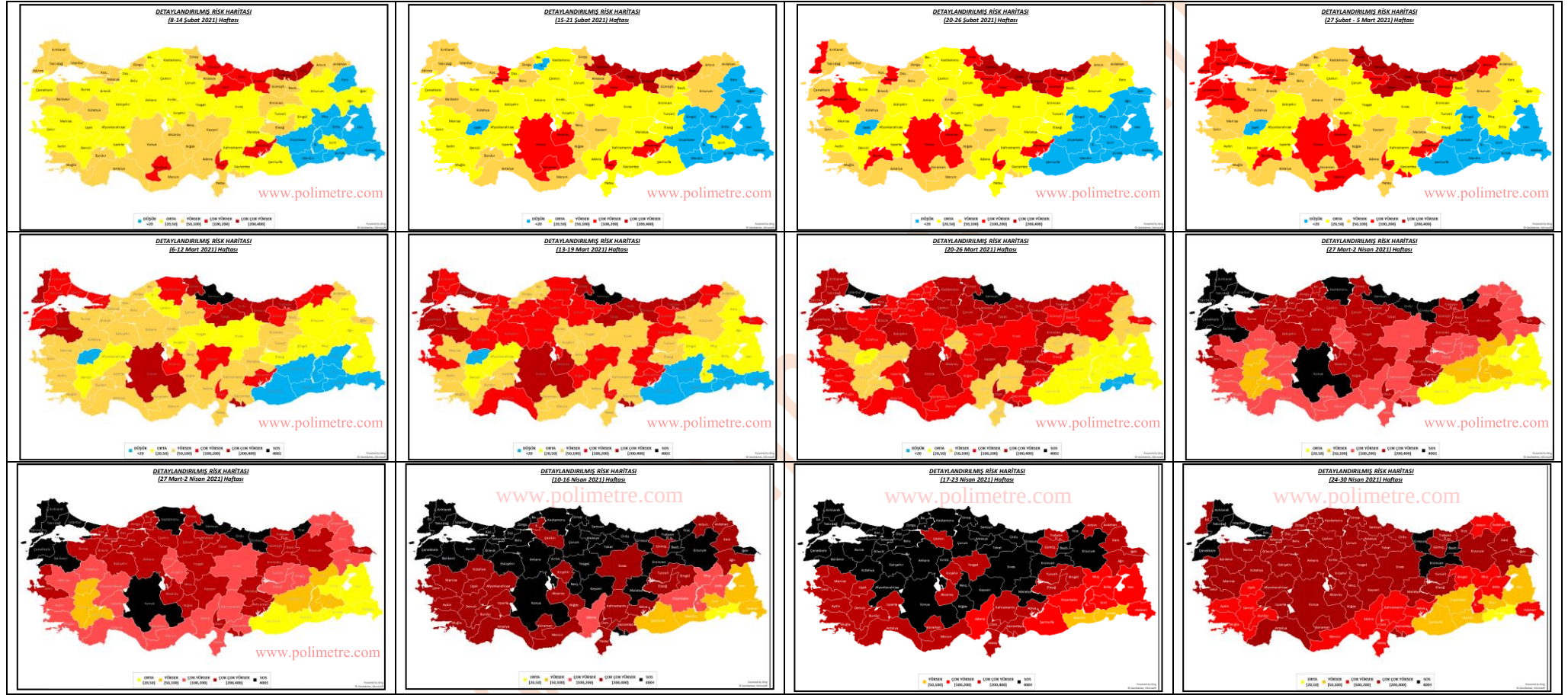
Şekil 73: Türkiye'nin 12 Haftalık Risk Geçmişi

Son 2 haftadır 100 bin kişideki olgu sayısında düşüş vardır. Bu düşüşlerin 30-Nisan'da başlatılan "Tam Kapanma" ile ilgisi yoktur. Virüsün doğal dolaşımından kaynaklanmaktadır. Tam Kapanma'nın etkileri ancak 10-Mayıs'dan itibaren görülmeye başlanacaktır.

Bu düşüşün beklendiği, 13-Nisan-2021 tarihli "**BİR ŞEYLER YAPMAK LAZIM**" isimli raporun "Sonuç" bölümünde kalın harflerle, altı çizili olarak gerekçesiyle birlikte yazılıdır.

Ayrıca 26-Nisan-2021 tarihli "**RİSK HARİTALARI**" isimli raporun sonuç bölümünde kalın harflerle ve altı çizili olarak "**karar vericilerin fahiş bir hata yapmaması durumunda, bu düşüşün en az 5 hafta süreceği**" de yazılıdır.

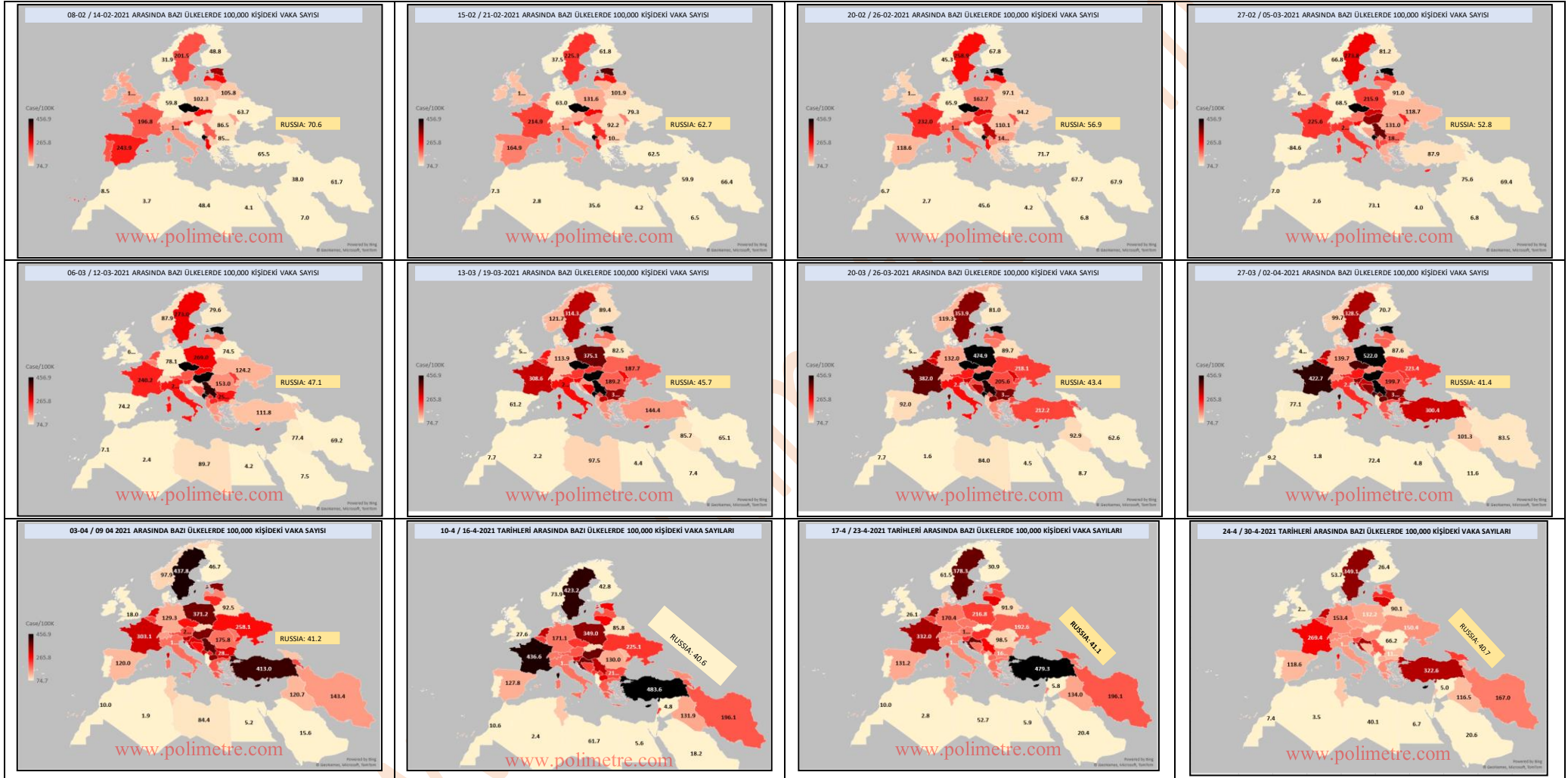
⁵ ISO 8601 tarih ve zamanın nasıl yazılması gerektiğini belirleyen uluslararası standarttır.

Şekil 74: Salgın Riskinin İllere Göre Haftalık Değişimi

Not: Bu rapor yayımlandığında Sağlık Bakanlığının “İllere Göre Haftalık Vaka Sayısı (100 binde) 24-30 Nisan 2021” verileri henüz yayımlanmamıştı. 24-30 Nisan illerin 100 bindeki olgu sayıları haftalık değişim katsayısı olan 0.673’ün tüm illere uygulanması ile hesaplanan haritadır. İyileşme belirgin olarak görülmektedir. Bu iyileşmenin alınan “Tam Kapanma” ile ilişkisi yoktur. Virüsün doğal dolaşımından kaynaklanmaktadır. Aynı iyileşme Bölge Ülkelerinin tümünde görülmektedir. (Şekil 76)

15.5 TÜRKİYE ve BÖLGEDEKİ ÜLKELERİN RİSKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI (Son 12 Hafta)

Şekil 76: Türkiye ve Bölge Ülkelerinin Risk Geçmişleri (Bölgede Genel Olarak İyileşme Görülmektedir)

Türkiye'nin de içinde bulunduğu bölgedeki iyileşme belirgin olarak görülmektedir.

IV. NISAN-2021 ÖNGÖRÜLERİNİN GERÇEKLEŞME ORANLARI

Yer	Nüfus (Milyon)	OLGULAR				ÖLÜMLER			
		Öngörü (Min)	Öngörü (Max)	Gerçekleşme	Sapma Oranı	Öngörü (Min)	Öngörü (Max)	Gerçekleşme	Sapma Oranı
DÜNYA	7,793	19,530,000	21,813,000	22,859,878	4.8%	285,434	376,155	372,747	0.0%
ASYA	4,635	5,505,000	6,753,000	10,983,292	62.6%	33,207	45,370	91,727	102.2%
AFRİKA	1,345	352,000	422,000	352,123	0.0%	5,976	8,996	9,336	3.8%
AVRUPA	748	6,932,000	7,971,000	5,188,055	25.2%	104,310	125,376	105,016	0.0%
KUZEY AMERİKA	591	1,963,000	2,940,000	2,473,302	0.0%	18,379	46,079	42,291	0.0%
GÜNEY AMERİKA	430	3,926,000	4,173,000	3,857,251	1.8%	124,606	166,535	124,327	0.2%
OKYANUSYA	42	11,300	16,500	5,854	48.2%	64	276	51	20.8%
BİRLEŞİK KRALLIK	68	79,000	134,000	74,756	5.4%	1	999	848	0.0%
ALMANYA	84	645,000	738,000	581,091	9.9%	2,043	3,884	6,732	73.3%
İTALYA	60	411,000	791,000	452,849	0.0%	13,370	16,417	11,856	11.3%
HİNDİSTAN	1,380	2,223,000	2,872,000	6,766,873	135.6%	9,915	13,680	46,969	243.3%
İRAN	84	224,000	374,000	634,669	69.7%	2,433	3,344	9,407	181.3%
BİRLEŞİK DEVLETLER	331	1,605,000	2,522,000	1,947,778	0.0%	10,812	28,971	24,234	0.0%
BREZİLYA	213	2,127,000	2,761,000	1,976,135	7.1%	105,179	133,199	85,103	19.1%
TÜRKİYE	84	1,134,000	1,596,000	1,555,251	0.0%	4,761	8,366	8,890	6.3%
Nisan- 2021		GERÇEKLEŞME ORANI: 69.5%				GERÇEKLEŞME ORANI: 52.9%			
Dünya, Asya ve Afrika için TCSD Nüfusları Güncel 10-Avrul, Avrupa için 1-Ardıllık ADI Veri Kaynağı: OURWORLDINDATA.ORG Son Veri Tarihi: 30-04-21									

Tablo 1: Nisan-2021 Öngörülerin Gerçekleşme Oranları

Tablo 1'deki Renklerin Anlamları:

HESAPLANANDAN AZ
HESAPLANAN KADAR
HESAPLANANDAN ÇOK

Nisan-2021 Ayı Öngörülerimiz, gerçekleşme anlamında Salgının başlangıcından bu yana yaptığımız en başarısız öngörü oldu. Bunun nedeni, Salgının Asya Kıta'sında beklenenin üzerindeki artışıdır.

Yer	OLGULAR		ÖLÜMLER	
	Öngörülen	Gerçekleşen	Öngörülen	Gerçekleşen
DÜNYA	Artma	ARTMA	Artma	ARTMA
ASYA	Artma	ARTMA	Artma	ARTMA
AFRİKA	Artma	ARTMA	Azalma	ARTMA
AVRUPA	Artma	AZALMA	Artma	ARTMA
KUZHEY AMERİKA	Belirsiz	ARTMA	Azalma	AZALMA
GÜNEY AMERİKA	Artma	ARTMA	Artma	ARTMA
OKYANUSYA	Artma	ARTMA	Artma	ARTMA
BİRLEŞİK KRALLIK	Azalma	AZALMA	Azalma	AZALMA
ALMANYA	Artma	ARTMA	Azalma	ARTMA
İTALYA	Belirsiz	AZALMA	Artma	ARTMA
HİNDİSTAN	Artma	ARTMA	Artma	ARTMA
İRAN	Belirsiz	ARTMA	Belirsiz	ARTMA
BİRLEŞİK DEVLETLER	Belirsiz	ARTMA	Azalma	AZALMA
BREZİLYA	Artma	AZALMA	Artma	ARTMA
TÜRKİYE	Artma	ARTMA	Muh. Artma	ARTMA
Nisan- 2021		9 11	12 14	

Tablo 2: Nisan-2021 Ayı Olgu ve Ölüm Yöneliş Öngörülerinin Gerçekleşmesi

Olgularda 11 öngörünün 9'u doğru (%81.8)

Ölümler için 14 öngörünün 12'si doğru (%85.7) olarak gerçekleşti.

Tablo 2'de kıtalar ve bazı ülkeler için önceki aylık rapordaki öngörüler ve gerçekleştirmeler gösterilmektedir.

V. MAYIS-2021 AYI ÖNGÖRÜLERİ ÖZETİ

İzleme kolaylığı için Mayıs-2021 öngörülerı Tablo 2’de gösterılmektedir.
Gerçekleşmeler de bir sonraki raporda aynı tablonun doldurulmasıyla gösterilecektir.

YER	MAYIS-2021 AYI ÖNGÖRÜLERİ			
	OLGULAR		ÖLÜMLER	
	Öngörülen	Gerçekleşen	Öngörülen	Gerçekleşen
DÜNYA	Belirsiz		Artma	
ASYA	Artma		Artma	
AFRİKA	Azalma		Artma	
AVRUPA	Azalma		Azalma	
KUZEY AMERİKA	Azalma		Azalma	
GÜNEY AMERİKA	Belirsiz		Artma	
OKYANUSYA	Azalma		Belirsiz	
BİRLEŞİK KRALLIK	Belirsiz		Azalma	
ALMANYA	Belirsiz		Artma	
İTALYA	Azalma		Azalma	
HİNDİSTAN	Artma		Artma	
İRAN	Belirsiz		Artma	
BİRLEŞİK DEVLETLER	Azalma		Azalma	
BREZİLYA	Belirsiz		Azalma	
JAPONYA	Artma		Artma	
TÜRKİYE	Azalma		Yorumsuz	

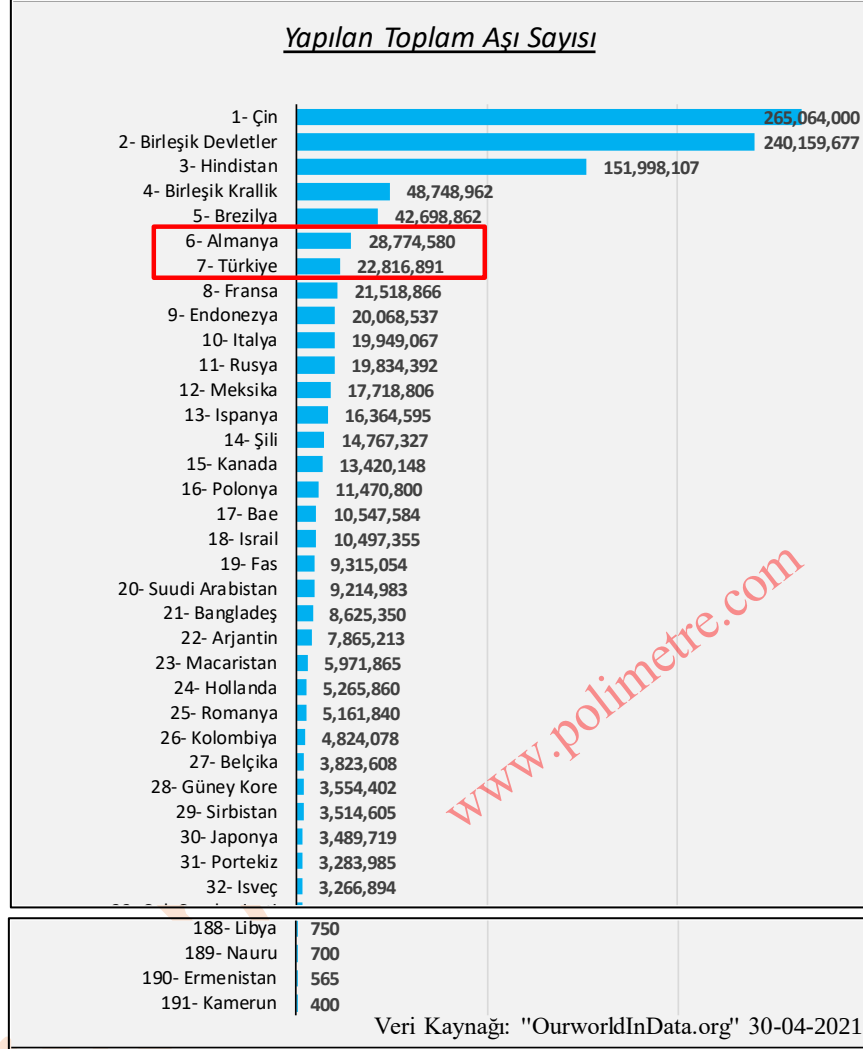
Tablo 3: Mayıs-2021 Artma - Azalma Öngörülerı

VI. AŞI

1. TOPLAM AŞI

Toplam Aşı: Bir ülkede yapılan toplam aşı (doz) sayısıdır.

Her ülkede toplam nüfusun 2 katı aşı yapılması gerektiği varsayılmaktadır.

Şekil 77: Aşı Yapılan Ülkeler ve Sayıları

Verilerden 28-Nisan-2021 tarihi itibarıyla 191 ülkede aşı uygulamasına başlandığı görülüyor.

“Yapılan Toplam Aşı” sıralamasında;

Şubat-2021 Ayında 5. Sırada olan Türkiye, Nisan-2021 Ayında 7’nci sıraya gerilemiş durumdadır.

2. ÇİN'DE YAPILAN AŞI SAYISI

En çok aşı yapılan ülke Çin olarak bildirilmektedir. (Şekil 77)
Ancak bu durum pek normal görülmemektedir.

Tablo 4'den COVID-19 kaynaklı;

Çin'deki her 1 olguya karşılık ABD'de 315 Türkiye'de ise 47 olgu kaydedildiği,

Çin'deki her 1 ölüme karşılık ABD'de 119 Türkiye'de ise 8 ölüm olduğu görülmektedir. (Tablo 4)

Çin'in 1.4 milyar, ABD'nin 330 milyon, Türkiye'nin 83 milyon nüfusu olduğu dikkate alındığında, her 1 milyon kişideki olgu ve ölüm sayıları Çin açısından daha da farklı sonuç vermektedir. (Hindistan'ın nüfusu yaklaşık Çin kadardır.)

Her 1 milyon kişide; Çin'deki 1 olguya karşılık,
ABD'de 1,377 Türkiye'de ise 670 olgu tespit edildi.

Her 1 milyon kişide; Çin'deki 1 ölüme karşılık,
ABD'de 517 Türkiye'de ise 141 ölüm tespit edildi. (Tablo 5)

Bir başka şekilde söylemek gerekirse;

“COVID-19 Salgınına yakalanmamak açısından;

Çin, ABD'den 1,377 kez, Türkiye'den 670 kez, komşusu Hindistan'dan da 188 kez daha güvenlidir.

“COVID-19 Salgının'dan ölmek açısından;

Çin, ABD'den 517 kez, Türkiye'den 141 kez, komşusu Hindistan'dan 44 kez daha güvenlidir.
(Tablo 5)

Salgından bu denli az etkilenen bir ülkenin (Çin), aşı sıralamasında birinci sırada olması akla yakın gelmemektedir.

	Sayı	
	Olgu	Ölüm
Çin	1	1
ABD	315	119
Hindistan	179	42
Türkiye	47	8

Tablo 4: Bazı Ülkelerin Olgu / Ölüm Sayılarının Karşılaştırılması

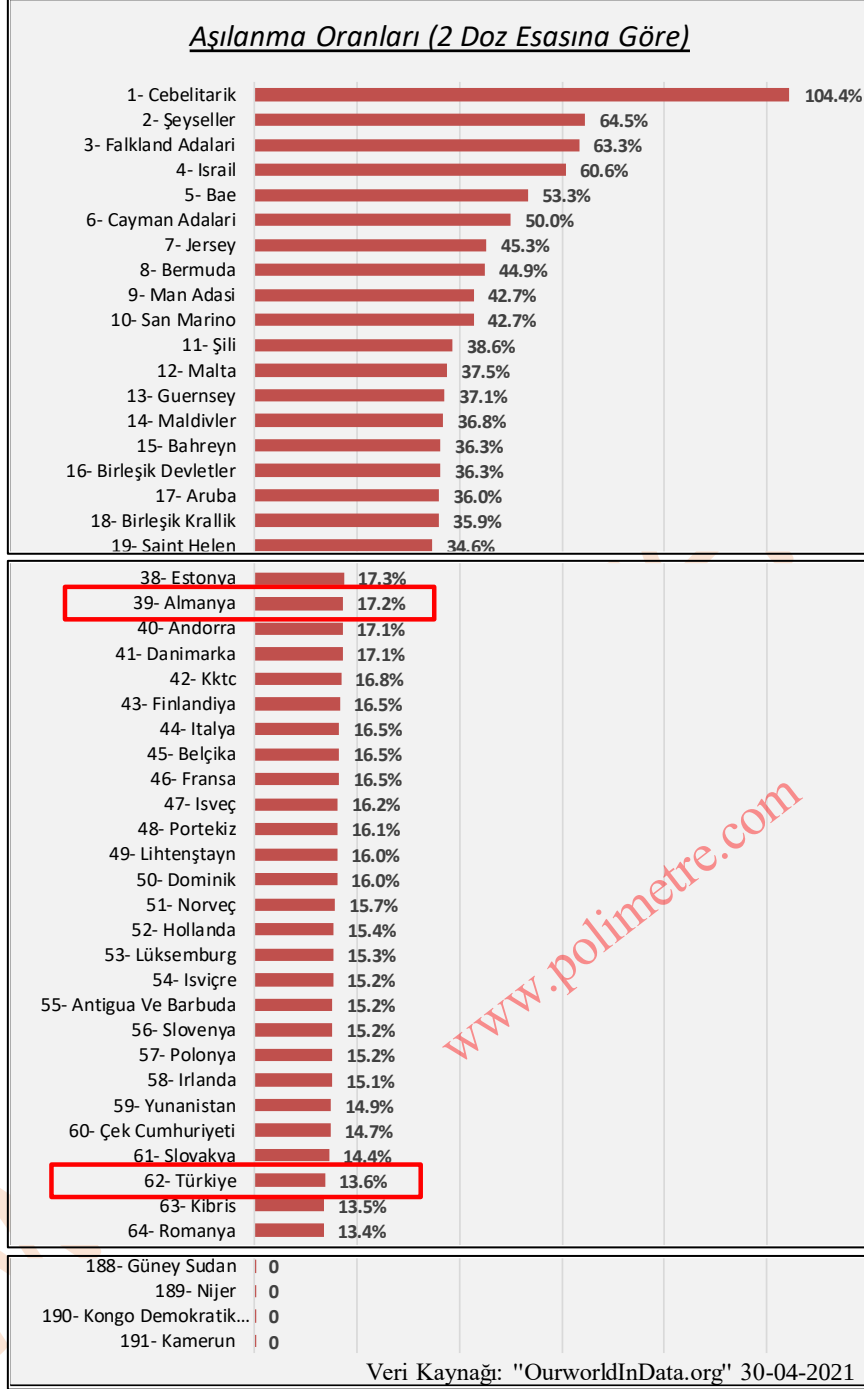
	Yoğunluk	
	Olgu	Ölüm
Çin	1	1
ABD	1,377	517
Hindistan	188	44
Türkiye	670	141

Tablo 5: Bazı Ülkelerin Olgu / Ölüm Yoğunluklarının Karşılaştırılması

- Karşılaştırmalar 1-Ocak-2020 ve 28-Nisan-2021 arasındaki dönemi kapsamaktadır.

AŞILANMA ORANLARI

Aşılanma Oranı: Bir ülkede yapılan aşının ülke nüfusunun 2 katına bölünmesiyle bulunan orandır.

Şekil 78: Ülkelerin Aşılanma Oranları

Aşılanma Oranı en yüksek ülke Cebelitarık'dır. Bu ülkede herkesin 2 doz aşı olduğu görülüyor. (Şekil 78)
Bu sıralamada geçen ay 48'inci sırada olan Almanya, bu ay 39'uncu sıraya yükselirken, geçen ay 39'uncu sırada olan Türkiye ise bu ay 62'inci sıraya geriledi.

3. HANGİ ÜLKEDE HANGİ AŞI YAPILIYOR

Ülke	CanSino	Covaxin	EpiVacCorona	Johnson&Johnson	Moderna	Oxford/AstraZeneca	Pfizer/BioNTech	Sinopharm/Beijing	Sinopharm/Wuhan	Sinovac	Sputnik V	Adet	Çeşit
AFGANİSTAN						✓						240,000	1
ALMANYA					✓	✓	✓					28,774,580	3
ANDORRA					✓	✓	✓					26,414	2
ANGOLA					✓	✓						456,349	1
ANGÜİLLA					✓	✓						6,898	1
ANTİGUA VE BARBUDA					✓	✓						29,754	1
ARİANTİN					✓	✓		✓			✓	7,865,213	3
ARNAVUTLUK					✓	✓	✓			✓	✓	476,903	4
ARUBA					✓	✓	✓					76,865	1
AVUSTRALYA					✓	✓	✓					2,179,544	2
AVUSTURYA				✓	✓	✓	✓					3,132,228	4
AZERBAIJAN					✓	✓	✓			✓		1,488,218	1
BAE					✓	✓	✓	✓			✓	10,547,584	5
BAHAMALAR					✓	✓	✓					25,692	1
BAHREYN					✓	✓	✓	✓			✓	1,235,170	4
BANGLADEŞ					✓	✓	✓					8,625,350	1
BARBADOS					✓	✓	✓					74,040	1
BELARUS					✓	✓	✓				✓	328,500	1
BELÇİKA				✓	✓	✓	✓					3,823,608	4
BELİZE					✓	✓	✓					42,100	1
BERMUDA					✓	✓	✓					55,904	1
BİRLEŞİK DEVLETLER				✓	✓	✓	✓					240,159,677	3
BİRLEŞİK KRALLIK					✓	✓	✓					48,748,962	3
BOLİVYA					✓	✓	✓	✓			✓	762,044	3
BOSNA HERSEK					✓	✓	✓			✓	✓	15,000	4
BOTSWANA					✓	✓	✓			✓		47,160	1
BREZİLYA					✓	✓	✓			✓		42,698,862	2
BRUNEİ					✓	✓	✓					10,715	1
BULGARİSTAN					✓	✓	✓					815,463	3
BUTAN					✓	✓	✓					480,422	1
CAPE VERDE					✓	✓	✓					2,184	1
CAYMAN ADALARI					✓	✓	✓					65,694	1
CEBELİTARİK					✓	✓	✓					70,334	1
ÇEK CUMHURİYETİ				✓	✓	✓	✓					3,156,421	4
CEZAYİR					✓	✓	✓				✓	75,000	1
CİBUTİ					✓	✓	✓					10,246	1
ÇİN					✓	✓	✓	✓	✓	✓		265,064,000	3
COTE D'IVOİRE					✓	✓	✓					149,037	1
DANİMARKA					✓	✓	✓					1,976,312	3
DOMİNİK					✓	✓	✓					23,055	1
DOMİNİK CUMHURİYETİ					✓	✓	✓			✓		1,935,500	2
EKVATOR					✓	✓	✓			✓		861,393	3
EKVATOR GİNESİ					✓	✓	✓	✓				75,518	1
EL SALVADOR					✓	✓	✓			✓		875,069	3
ENDONEZYA					✓	✓	✓			✓		20,068,537	2
ERMENİSTAN					✓	✓	✓				✓	565	1
ESTONYA					✓	✓	✓					459,477	3
ESVATİNİ						✓	✓					34,897	1
ETİYOPYA						✓	✓					430,000	1
FALKLAND ADALARI						✓	✓					4,407	1
FAROE ADALARI						✓	✓					20,238	2
FAS						✓	✓		✓			9,315,054	2
FİJİ						✓	✓					56,000	1
FİLİPİNLER						✓	✓			✓		1,919,851	2
FİLİSTİN						✓	✓	✓				213,989	3
FİNLANDİYA						✓	✓	✓				1,831,007	3
FRANSA						✓	✓	✓				21,518,866	4
GABON						✓	✓		✓			8,897	1
GAMBYA						✓	✓					20,922	1
GHANA						✓	✓					846,588	1
GİNE											✓	141,294	1
GRANADA						✓	✓					12,764	1
GRÖNLAND						✓	✓					14,139	1
GUATEMALA						✓	✓					170,109	2
GUERNSEY						✓	✓					46,587	2
GÜNEY AFRIKA						✓	✓					317,656	1
GÜNEY KORE						✓	✓					3,554,402	2
GÜNEY SUDAN						✓	✓					947	1
GÜRCİSTAN						✓	✓					45,338	1
GUYANA						✓	✓					126,800	1
HİNDİSTAN		✓				✓	✓					151,998,107	2
HİRVATİSTAN						✓	✓					872,726	3
HOLLANDA						✓	✓					5,265,860	4
HONDURAS						✓	✓					57,639	2
HONG KONG						✓	✓			✓		1,413,622	2
İRAK						✓	✓		✓			298,377	2
İRAN						✓	✓				✓	1,068,123	2
İRLANDA						✓	✓					1,487,043	3
İSPANYA						✓	✓					16,364,595	4
İSRAİL						✓	✓					10,497,355	2
İSVEÇ						✓	✓					3,266,894	2
İSVİÇRE						✓	✓					2,629,843	2
İTALYA						✓	✓					19,949,067	4
İZLANDA						✓	✓					145,261	3
JAMAİKA						✓	✓					135,473	1
JAPONYA						✓	✓					3,489,719	1
JERSEY						✓	✓					82,738	2
KAMBOÇYA						✓	✓		✓	✓		2,284,788	3
KAMERUN						✓	✓		✓			400	1
KANADA						✓	✓		✓			13,420,148	3
KARADAĞ						✓	✓				✓	61,745	2
KATAR						✓	✓					1,556,203	1
KAZAKİSTAN						✓	✓				✓	1,559,836	1
KENYA						✓	✓				✓	853,081	2

Tablo 6: Ülkelerin Kullandıkları Aşıların Markaları (Afganistan - Kenya)

MAYIS-2021 ÖNGÖRÜLERİ

Ülke	CanSino	Covaxin	EpiVacCoro	Johnson&Johnson	Moderna	Oxford/AstraZeneca	Pfizer/BioNTech	Sinopharm/Beijing	Sinopharm/Wuhan	Sinovac	Sputnik V	Adet	Çeşit
KIBRIS							✓					236,265	1
KIRGIZİSTAN						✓		✓				2,100	1
KKTC						✓	✓			✓		109,490	3
KOLOMBİYA							✓			✓		4,824,078	2
KONGO								✓			✓	14,297	2
KONGO DEMOKR						✓						1,700	1
KOSOVA						✓						22,096	1
KOSTARİKA							✓					818,884	1
KURAKAO					✓		✓					95,693	2
KUVEYT							✓					1,000,000	1
KUZEY MAKEDON							✓					0	1
LAOS								✓			✓	184,387	2
LESOTHO						✓						16,000	1
LETONYA				✓	✓	✓	✓					307,770	4
LİBYA						✓				✓	✓	750	3
LİHTENŞTAYN					✓		✓					12,219	2
LİTVANYA				✓	✓	✓	✓					980,398	4
LÜBNAN						✓	✓	✓			✓	461,726	4
LÜKSEMBURG					✓	✓	✓					191,419	3
MACARİSTAN					✓	✓	✓	✓			✓	5,971,865	5
MAKAO							✓	✓				102,444	2
MALAWİ						✓						296,127	1
MALDİVLER						✓	✓	✓				397,875	3
MALEZYA							✓			✓		1,421,664	2
MALİ						✓						49,903	1
MALTA					✓	✓	✓					331,438	3
MAN ADASI						✓	✓					72,617	2
MAURİTİUS						✓	✓					117,323	1
MEKSİKA	✓					✓	✓			✓	✓	17,718,806	4
MISIR						✓		✓				660,000	2
MOĞOLİSTAN						✓	✓	✓			✓	1,208,619	4
MOLDOVA						✓						147,315	1
MONAKO							✓					24,390	1
MONTSERRAT						✓						1,909	1
MORİTANYA								✓				7,038	1
MOZAMBİK								✓				57,305	1
MYANMAR						✓						1,040,000	1
NAMİBYA						✓		✓				20,005	2
NAURU						✓						700	1
NEPAL						✓		✓				2,091,511	2
NİJER								✓				1,366	1
NİJERYA						✓						1,191,563	1
NİKARAGUA						✓					✓	61,625	2
NORVEÇ					✓	✓	✓					1,700,785	3
ÖZBEKİSTAN						✓						600,369	1
PAKİSTAN	✓							✓		✓	✓	2,100,000	3
PANAMA						✓	✓					672,846	2
PAPUA YENİ GİNE						✓						2,900	1
Ülke	CanSino	Covaxin	EpiVacCoro	Johnson&Johnson	Moderna	Oxford/AstraZeneca	Pfizer/BioNTech	Sinopharm/Beijing	Sinopharm/Wuhan	Sinovac	Sputnik V	Adet	Çeşit
PARAGUAY											✓	103,994	1
PERU							✓	✓				1,594,646	2
POLONYA							✓	✓		✓		11,470,800	4
PORTEKİZ							✓	✓		✓		3,283,985	3
ROMANYA							✓	✓		✓		5,161,840	3
RUANDA							✓	✓		✓		349,871	3
RUSYA			✓								✓	19,834,392	2
SAINT HELEN						✓						4,572	1
SAINT KİTTS VE N						✓						11,848	1
SAINT LUCİA						✓						24,266	1
SAINT VİNCENT V						✓						13,852	1
SAN MARİNO							✓				✓	28,970	2
SAO TOME VE PR						✓						9,724	1
SENEGAL								✓				411,343	1
ŞEYSELLER						✓		✓				126,840	2
SİERRA LEONE						✓						59,786	1
ŞİLİ							✓				✓	14,767,327	2
SİNGAPUR					✓		✓					2,213,888	2
SİRBİSTAN						✓	✓	✓			✓	3,514,605	4
SLOVAKYA							✓					1,574,773	1
SLOVENYA						✓	✓					630,710	2
SOLOMON ADAL						✓						4,890	1
SOMALİ						✓		✓				117,567	2
SRI LANKA						✓		✓				953,461	2
SUDAN						✓						140,227	1
SURİNAM						✓						38,351	1
SURİYE											✓	2,500	1
SUUDİ ARABİSTAN						✓	✓					9,214,983	2
TAYLAND										✓		1,477,078	2
TAYVAN						✓						57,884	1
TİMOR						✓						2,629	1
TOGO						✓						160,000	1
TONGA						✓						5,367	1
TRİNİDAD TOBAGO						✓						42,455	1
TUNUS							✓				✓	372,083	3
TÜRKİYE							✓				✓	22,816,891	2
TURKS VE CAİCO							✓					25,039	1
UGANDA						✓						330,077	1
UKRAYNA						✓	✓			✓		752,553	3
UMMAN						✓	✓					315,691	2
ÜRDÜN							✓	✓		✓		919,922	2
URUGUAY						✓	✓			✓		1,834,137	3
VENEZUELA											✓	250,000	1
VİETNAM						✓						506,435	1
YENİ ZELANDA							✓					232,588	1
YUNANİSTAN						✓	✓	✓				3,097,693	3
ZAMBİYA						✓						26,580	1
ZİMBABVE								✓				500,342	1

Tablo 7: Ülkelerin Kullandıkları Aşıların Markaları (Kıbrıs - Zimbabve)

Nisan-2021 Ayında “**CANSINO**” marka aşısı ilk kez piyasaya çıktı.
Bu aşısı Meksika ve Pakistan’da kullanılmaktadır.

Ülkelerin en çok tercih ettikleri aşılardan;
“**Oxford/AstraZeneca**” (133 ülke) ve “**Pfizer/BioNTech**” (86 ülke) marka aşılardır.

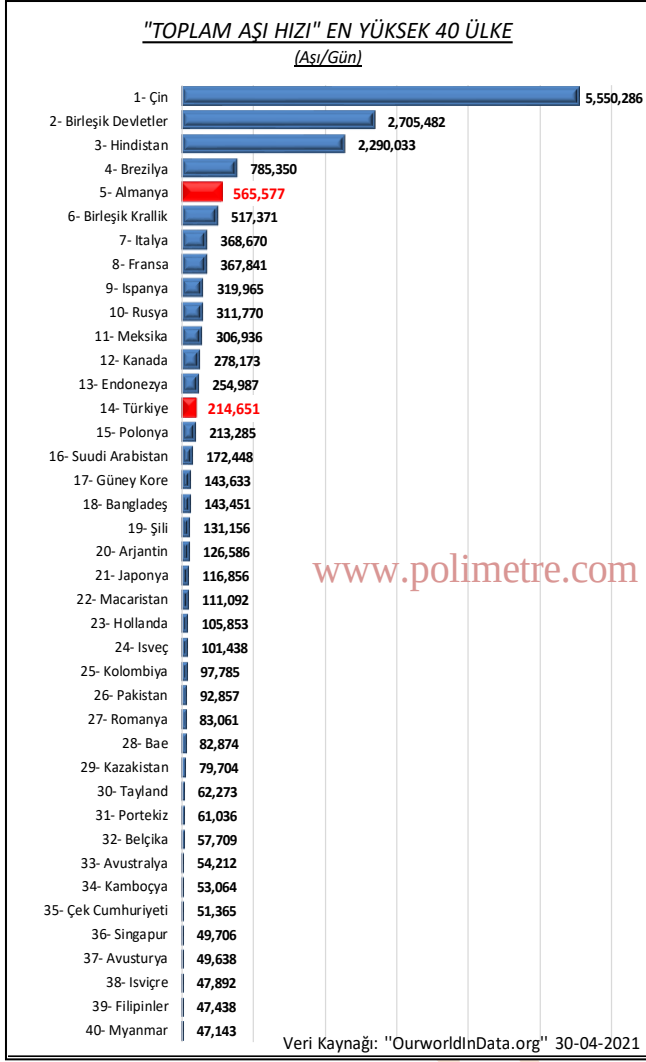
“**Covaxin**” sadece Hindistan’da, “**EpiVacCorona**” sadece Rusya’da kullanılmaktadır.

“**Sinopharm/Wuhan**” marka aşısı sadece BAE ve Çin’de kullanılmaktadır.

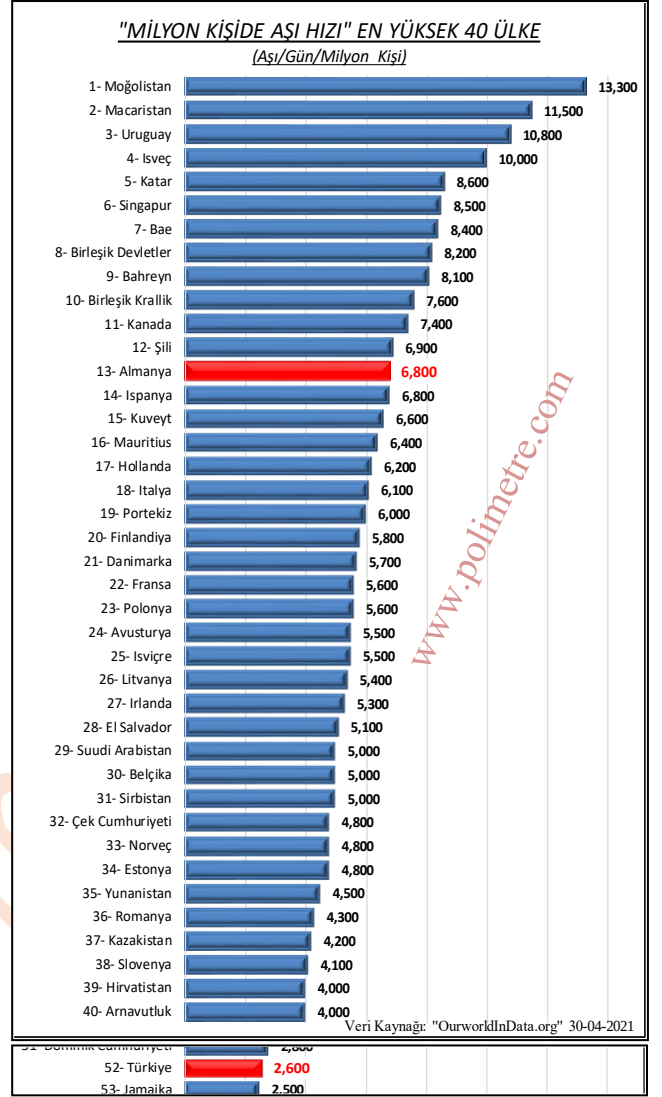
Türkiye’de “**Sinovac**” ve “**Pfizer/BioNTech**” aşılardan kullanılmaktadır.
Ancak hangi markadan ne kadar aşısı yapıldığı belirsizdir.

Dünya’da kullanıldığı bildirilen 11 çeşit aşısı vardır.

4. AŞI HIZI

Şekil 79: "Toplam Aşı Hızı" Yüksek Ülkeler

Şekil 80: "Milyon Kişide Aşı Hızı" Yüksek Ülkeler

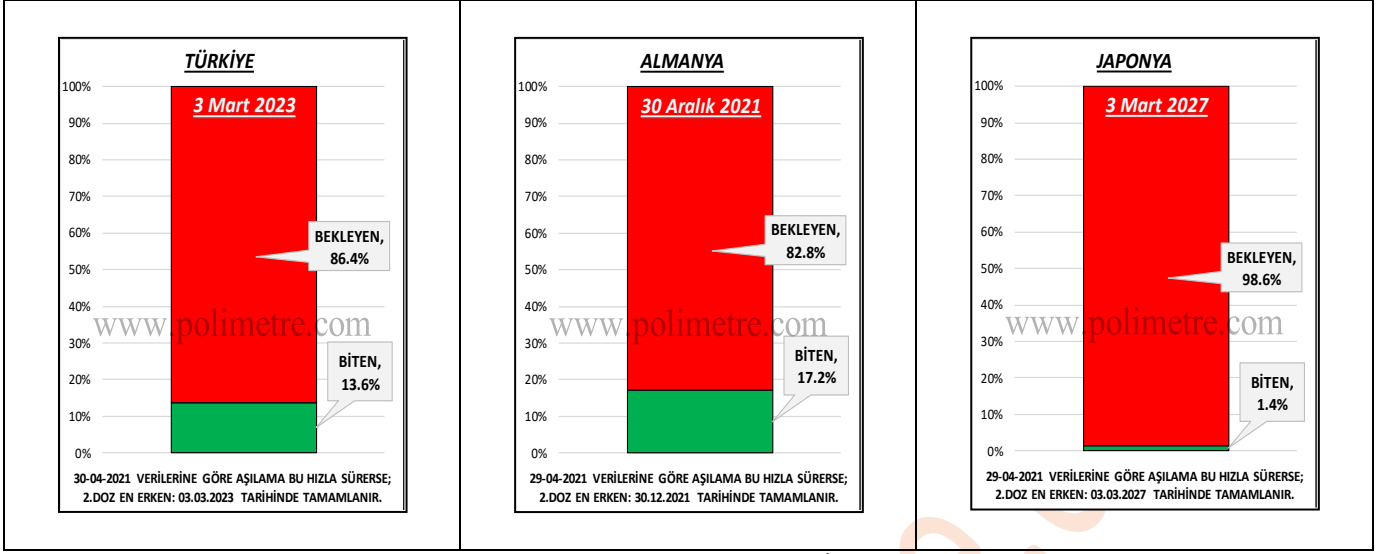
"Toplam Aşı Hızı En Yüksek 40 Ülke" sıralaması Şekil 79'da gösterilmektedir.
Şubat-2021'de 5'inci sırada olan Türkiye, Nisan-2021'de 14'üncü sıraya geriledi.
Aynı dönemde Almanya ise 10'uncu sıradan 5'inci sıraya yükseldi.

"Milyon Kişide Aşı Hızı En Yüksek 40 Ülke" sıralamasında (Şekil 80)
Şubat-2021'de 8'inci sırada olan Türkiye, Nisan-2021'de 52. sıraya gerileyerek listeye giremedi.
Almanya ise aynı dönemde 30'uncu sıradan 13'inci sıraya yükseldi.

Şubat-2021 Ayında her gün her 1 milyon kişiye ortalama;
Almanya'da 1,600 doz aşı yapılırken, Türkiye'de 4,100 doz aşı yapılmıyordu.

Nisan-2021 Ayında ise her gün her 1 milyon kişiye ortalama;
Almanya'da 6,800 doz aşı yapılırken, Türkiye'de sadece 2,600 doz aşı yapılabilirdi.

5. TÜRKİYE, ALMANYA ve JAPONYA’DA AŞILAMANIN TAMAMLANACAĞI HESAPLANAN TARİHLER

Şekil 81: Aşı Hızlarına Göre Türkiye, Almanya ve Japonya’da İkinci Doz Aşıların Tamamlanma Tarihleri

“Aşılama Çalışmalarının Tamamlanması” nüfusun tamamına 2 doz aşı yapılması anlamında kullanılmaktadır.

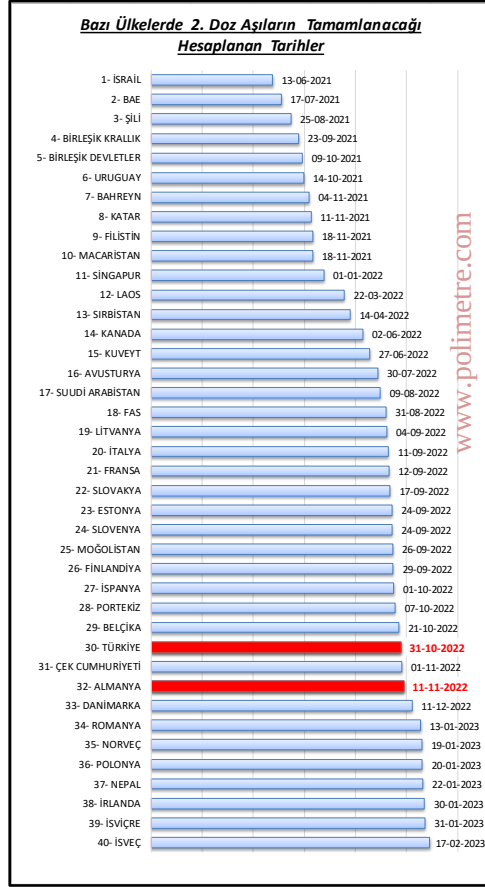
“Mart-2021 Öngörüler” isimli raporda aşılama çalışmalarının; Türkiye’de Ekim-2022, Almanya’da Kasım-2022 tamamlanacağını hesapladığımızı yazmıştık.

Son verileri dikkate aldığımızda aşılama çalışmalarının; Türkiye’de Mart-2023, Almanya’da Aralık-2021’de tamamlanacağı hesaplanıyor. (Şekil 81)

Türkiye Nisan-2021 Ayında Mart-2021 Ayından daha az yapan az sayıdaki ülkeden biridir.

Temmuz-2021’de Olimpiyatların yapılacağı Japonya’da aşılama çalışmaları son derece yavaş gitmektedir. Bu ilginç bir durumdur. Japon’ların aşırıya güvenmedikleri şeklinde de yorumlanabilir.

6. ÜLKELERİN AŞILAMAYI TAMAMLAYACAKLARI HESAPLANAN TARİHLER

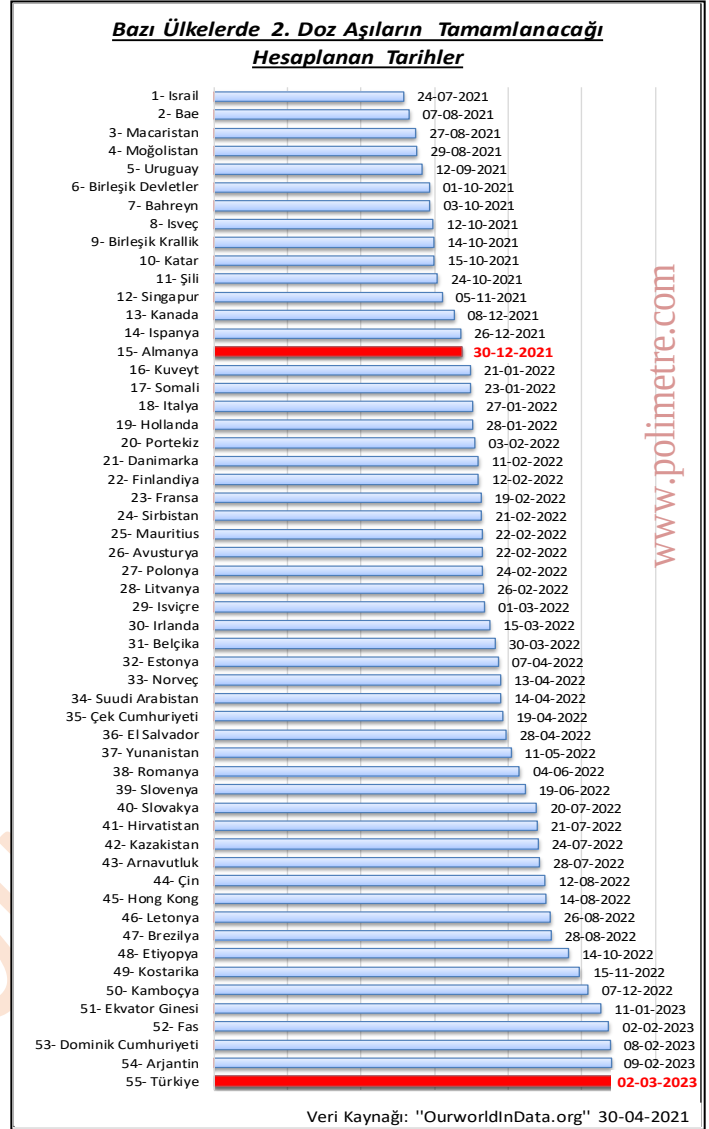

Şekil 82: Bir Ay Önceki Raporda Öngörülen Tarihler

“Nisan-2021 Öngörüler” Raporunda, Türkiye’nin aşılamayı 30’uncu sırada, Ekim-2022’de tamamlayacağını yazmıştık. (Şekil 82)

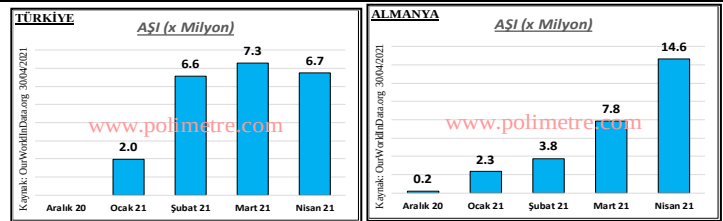
Bu, “Mayıs-2021 Öngörüler” isimli raporda ise Türkiye’nin aşılama işlerini Mart-2023 tarihinde 55’üncü sırada tamamlayacağı hesaplanmaktadır.

Nisan-2021 Ayında Türkiye’nin düşen Aşı Performansı, aşının tamamlanma tarihinin geriye gitmesinin nedenidir. (Şekil 84)

Veri Kaynağı: "Ourworldindata.org" 30-04-2021

Şekil 83: Bazı Ülkelerde Aşılamının Tamamlanacağı Hesaplanan Tarihler

Şekil 84: Türkiye ve Almanya’nın Aşı Performansları

VII. ÖZET ve SONUC

- Nisan-2021 Ayı “Olgu ve Ölüm Yönelişleri” öngörülerimiz 21/25 oranında (%84) doğru gerçekleşti (Tablo 2)

YER	MAYIS-2021 AYI ÖNGÖRÜLERİ			
	OLGULAR		ÖLÜMLER	
	Öngörülen	Gerçek	Öngörülen	Gerçek
DÜNYA	Belirsiz		Artma	
ASYA	Artma		Artma	
AFRİKA	Azalma		Artma	
AVRUPA	Azalma		Azalma	
KUZEY AMERİKA	Azalma		Azalma	
GÜNEY AMERİKA	Belirsiz		Artma	
OKYANUSYA	Azalma		Belirsiz	
BİRLEŞİK KRALLIK	Belirsiz		Azalma	
ALMANYA	Belirsiz		Artma	
İTALYA	Azalma		Azalma	
HİNDİSTAN	Artma		Artma	
İRAN	Belirsiz		Artma	
BİRLEŞİK DEVLETLER	Azalma		Azalma	
BREZİLYA	Belirsiz		Azalma	
JAPONYA	Artma		Artma	
TÜRKİYE	Azalma		Yorumsuz	

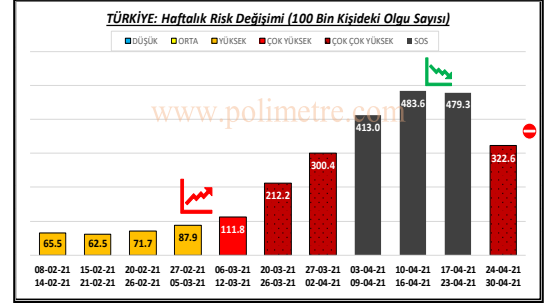
Tablo 8: Mayıs-2021 Yöneliş Öngörüler

- Asya Kıtasında Nisan-2021 Ayı çok zor bir ay oldu. Olgu ve ölüm sayılarında tairhi maksimumlar gerçekleşti. Mayıs-2021 Ayının daha da olumsuz olması bekleniyor.
- Mart-20212 Ayında 3,872 ölüm olan İngiltere için Nisan-2021 Ayında ölüm sayısının binin altında olacağını öngörmüştük. Ölüm sayısı 820 olarak gerçekleşti.
- “Nisan-2021 Öngörüler” isimli, 3-Nisan-2021 tarihli Raporda; “Nisan-2021 için olgu sayısını 1.1 - 1.6 milyon, ölüm sayısını da 4,700 - 8,300 arasında hesapladığımızı⁶ yazmadan önce çok tereddüt etmiştik. Çünkü Mart-2021 Ayı için açıklanan olgu ve ölüm sayıları, 616 bin ve 2,968’di.
- Ancak olgu sayısının 1.5 milyon üzerinde, ölüm sayısının da 8,594 olarak gerçekleşmesi hesapların büyük ölçüde doğru olduğunu gösterdi.
- “Nisan-2021 Öngörüler” Raporunda,
“Bu durum, Bakanlığın veri açıklamak konusunda yeni bir politika izlemekte olduğunu göstermektedir. Bu politikada olgu sayıları daha gerçekçi olarak açıklanmaktadır. Politika değişikliğinin nedeni: “salgının yarattığı etkinin gerçek büyüklüğünü göstererek, gelecek acı reçetelerin gerekçesini yaratmak olduğu düşünülebilir.”⁷ diye yazılıdır. Geçen 1 ay haklılığımızı ortaya çıkardı.

⁶ Rapor İnternet sitemizde paylaşıma açıktır

⁷ Sayfa:31 Rapor İnternet sitemizde paylaşıma açıktır

- Türkiye’de 30-Nisan’da “Tam Kapanma” dönemi başladı.
- Kapanmanın başladığı 30-Nisan günü, olgu sayıları son 33 günün minimumuydu.
- Basiretli bir kriz yönetiminden beklenen, olgu sayıları düşmeye başladıktan sonra kapanmaya gitmek değil, yükselmeye başlayacağı zamanı öngörüp o zaman kapanmaya gitmek olmalıydı.
- Kapanma başlangıcı için doğru zaman 27-Şubat veya 6-Mart olmalıydı. (Şekil 85)

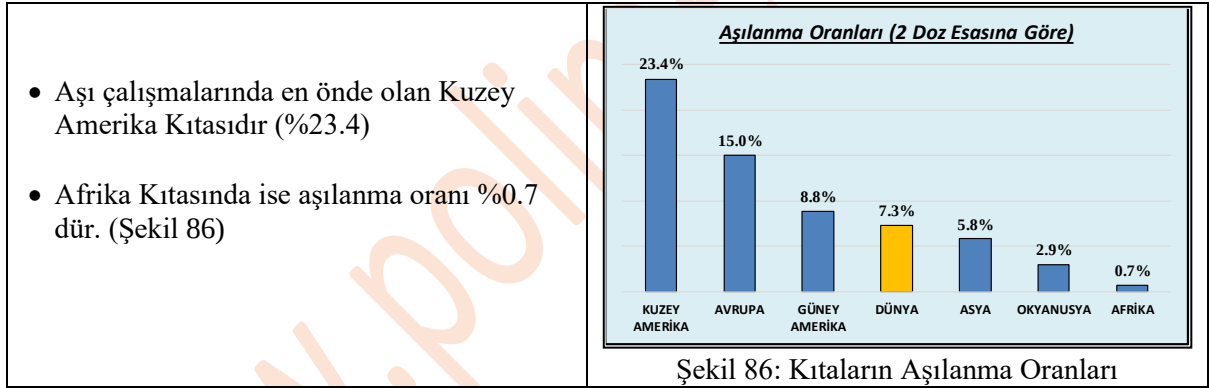

Şekil 85: 100 Bin Kişideki Olgu Sayılarının
11 Haftalık Değişimi

- 13-Nisan-2021 tarihli “**BİR ŞEYLER YAPMAK LAZIM**” isimli raporun “**Sonuç**” bölümünde “Nisan-2021 Ayının 2. yarısından itibaren, karar vericiler fahiş bir hata yapmazsa, riskin azalmaya başlayacağını hesaplıyoruz” sözleriyle olgu sayılarındaki azalmanın başlayacağı zamanı işaret etmiştik.
- 26-Nisan-2021 tarihli “**RİSK HARİTALARI**”⁸ isimli raporun sonuç bölümünde de “karar vericilerin fahiş bir hata yapmaması durumunda, bu düşüşün en az 5 hafta süreceği” yazılıdır.
- Son günlerde olgu sayılarındaki azalmanın “**Tam Kapanma**” ile ilgisi yoktur. Tam Kapanma’nın etkileri 10-Mayıs-2021’den itibaren görülmeye başlanacaktır.
- Türkiye aşı çalışmaları açısından son derece başarısız bir Nisan-2021 Ayı geçirdi. (Detaylar için: sayfalar 26, 28, 32, 34)
- 30-Nisan-2021 itibarıyla Dünyada 191 ülkede aşı uygulamasına başlandığı bildiriliyor. (Şekil 77)
- İki doz ve tüm nüfus esas alındığında 30-Nisan-2021 itibarıyla, Dünya’daki aşı çalışmalarının sadece %7.3 inin tamamlandığı anlaşıyor.
- Dünya’da yapıldığı açıklanan toplam 1.1 milyar doz aşının yaklaşık %60’ı, 3 ülkede, Çin, ABD ve Hindistan’da yapıldı.
- Dünya’da en çok aşı yapılan ülke Çin’dir. 100 bin kişideki olgu sayısı ABD’nin 1 / 1,377’si, Türkiye’nin 1 / 670’i, sınır komşusu Hindistan’ın 1 / 188’i kadar olan Çin’in aşı yapmak konusunda bu kadar istekli olması anlamlı değildir. Verdiği rakamların kuşku yaratmasına sebep olmaktadır.
- Dünya’da son haftada, günde yapılan aşı sayısı 20 milyona yaklaştı.
- “Yapılan Toplam Aşı” sıralamasında Çin 1’inci sıradadır. Şubat-2021 Ayında 5’inci sırada olan Türkiye, Nisan-2021 Ayında 7’inci sıraya geriledi. (Şekil 77)
- “Aşılanma Oranı” en yüksek ülke %104 oranla Cebelitarık’dır. Mart-2021 Ayında %9.4 oranla, 39’uncu sırada olan Türkiye Nisan-2021 Ayında %13.6 oranla 62’inci sıraya geriledi. (Şekil 78)

⁸ İnternet sitemizde paylaşımdadır.

- Dünya’da en çok ülkenin tercih ettiği aşı “Oxford/AstraZeneca” olup 133 ülke’de kullanılmaktadır. Türkiye’de kullanılmamaktadır. (Tablolar 6-7)
- Türkiye’de “Sinovac” ve “Pfizer/BioNTech” aşıları kullanılmaktadır. Ancak hangi markadan ne kadar aşı yapıldığı açıklanmamaktadır.
- Nisan-2021 itibarıyla “Toplam aşı Hızı” en yüksek ülke günlük 5.5 milyon doz ile Çin’dir. Mart-2021 Ayında günde ortalama 264 bin doz aşıyla 7’inci sırada olan Türkiye, Nisan-2021 Ayında günde ortalama 215 bin doz aşıyla 14’üncü sıraya geriledi. (Şekil 79)
- “Milyon Kişide Aşı Hızı” sıralamasında Moğolistan 1’inci sıradadır. Bu kategoride, Şubat-2021 Ayında 8. sırada olan Türkiye Nisan-2021 Ayında 52’inci sıraya geriledi. (Şekil 80)
- Aşılama işi ilk olarak Cebelitarık’da %100’e ulaştı. (Şekil 83)
- Bu hızla giderse aşı çalışmaları Türkiye’de Mart-2023’de tamamlanır. (Şekil 83)
“Mart-2021 Öngörüler” isimli raporda⁹, Türkiye’deki aşı çalışmalarının, Almanya’dan önce Haziran-2022’de tamamlanacağını yazmıştık.

- Bu raporun yayımlandığı saatlerde Bakanlığın sitesinde hala “20-26 Mart 2021” tarihli “İllere Göre Risk Durumu” haritası vardır. Yayımladığı tarihten sonra 5 kez güncellenmesi gereken harita henüz 1 kez bile güncellenmedi. Bu kabul edilemez bir durumdur.
- **Bakanlıktan beklenen güncel, gerçek ve detaylı veri paylaşımıdır.**
- **Bakanlık paylaştığı haftalık veri setlerini, hiç bir uluslararası standarda uygun olmadan, haftanın son gününü “CUMA” kabul ederek yayımlaması kabul edilemez bir durumdur¹⁰.**
- Doğrusu Türkiye’nin de 1955 yılından beri üyesi olduğu ISO’nun¹¹ Standardlarına uygun olarak haftanın son gününü Pazar olarak uygulamasıdır.

⁹ 3-Mart-2021 tarihli, “Mart-2021 Öngörüler” isimli rapor.

¹⁰ ISO-8601’e göre Avrupa ülkelerinin tümünde ve Dünya’da en az 162 ülkede haftanın son günü Pazar’dır. ABD, Kanada ve Japonya’da haftanın son günü Cumartesi’dir. Hiç bir standarda bağlı olmaksızın sadece bazı Orta Doğu Ülkelerinde haftanın son günü olarak Cuma kabul edilmektedir.

¹¹ International Standardization Organization